

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2552

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2552

นิภา เมฆจินดา. (2552).การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
อาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค่านำหนักของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 387 คน ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกัน และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regrsson : MMR)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ร้อยละ 4.9 , 60.7 และ 54.5 ตามลำดับ

2. ค่านำหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ดังนี้

2.1 ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF SOME FACTORS CONTRIBUTING TO BASIC SKILLS FOR WORKING OF
INTERVAL 3 STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE BASIC EDUCATION
OFFICE, SAMUTSAKORN PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
NIPA MEKJINDA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

May 2009

Nipa Mekjinda. (2009). *A Study of Some Factors Contributing to Basic Skills for Working of Interval 3 Students in Schools Under The Basic Education Office, Samutsakorn Province*. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Suwaporn Semheng, Assist. Prof. Dr.Sunun Solgosoom.

The purposes of this research were to investigate the relationship and beta weights of future orientation, leadership, human relations and parent's learning support with management ability, the development of teamwork ability and diligence of Interval 3 students in schools under the Basic Education Office, Samutsakorn Province. Samples used in the study consisted of 387 Interval 3 students in schools under the Basic Education Office, Samutsakorn Province selected by the two-stage random sampling method. Tools used in the research study comprised of some characteristic questionnaires including future orientation, leadership, human relations, parent's learning support, management ability, the development of teamwork ability and diligence. Their reliabilities are .899, .877, .753, .832, .626, .857 and .908 respectively. The data were analyzed by using Multivariate Multiple Regression (MMR).

The results of the study revealed that:

The Wilk's Lambda values (Λ) of regression coefficient between the factors and the management ability, the development of teamwork ability and diligence were 4.9%, 60.7% and 54.5% respectively.

The beta weights of future orientation, leadership, human relations and parent's learning support contributed to management ability with no statistical significance.

The beta weights of future orientation, leadership, human relations and parent's learning support contributed positively to the development of teamwork ability with a statistical significance of .01.

The beta weights of future orientation, leadership, human relations and parent's learning support contributed positively to diligence with a statistical significance of .01.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร

ของ
นิภา เมฆจินดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง)

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม)

(อาจารย์ ดร.สุพร เข้มเฮง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ตลอดจนกำลังใจอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุพร เข้มแข็ง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้ ความรู้ตลอดจนแนวทางแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความ สมบูรณ์ของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ดร.ละเอียด รัชส์เผ่า อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร.อุไร จักรศรีมงคล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์ ดร. มารุต พัฒนา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ และเสียสละเวลาในการแก้ไขให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้บริหารและคณะ ครู-อาจารย์ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและโรงเรียนที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัย ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ ตลอดจนกำลังใจ และกำลังใจทรัพย์จากคุณปณัญญา เมฆจินดา ที่คอยให้กำลังใจและมีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จ ได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างยิ่ง

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแต่ บุพการีของผู้วิจัยและบูรพคณาจารย์ทุกท่าน ที่อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นิภา เมฆจินดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการ	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะพื้นฐานในการทำงาน ของนักเรียน	27
เอกสารเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน	29
การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว	38
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	50
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	50
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ).....	
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	79
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก.....	94
ภาคผนวก ข	96
ภาคผนวก ค	104
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	114

บัญชีตาราง

ตาราง

	หน้า
1 จำนวนนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสาคร.....	51
2 จำนวนห้องเรียน และนักเรียนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 ในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้.....	52
3 สถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านกับทักษะพื้นฐานในการทำงาน.....	72
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความ เป็นผู้นำความมีมนุษยสัมพันธ์และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับความ สามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและคุณลักษณะ ด้านความขยัน อดทน.....	73
5 ค่า Tolerance และ VIF เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	74
6 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัวของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านกับ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน.....	75
7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความสามารถในการ จัดการ.....	76
8 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความสามารถในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	77
9 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้าน ความขยัน อดทน.....	78
10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และดัชนีค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด.....	97

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

	หน้า
1 กรอบการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	54
3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่เน้นการพัฒนา “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และส่งเสริมการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมและชุมชน ให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยใช้กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้โอกาสการเรียนรู้แก่ทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ให้ทุกคนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ได้สูงสุดเต็มตามศักยภาพของตน การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นความสำคัญด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุลโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในด้านความรู้ และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ โดยให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานกับสาระความรู้ด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

ในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี มีแหล่งการเรียนรู้และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ มากมาย นักเรียนจึงมีภาระที่ต้องเรียนและรับรู้มากกว่าเดิมจากวิชาความรู้หรือวิทยาการต่าง ๆ ที่มีมากและยังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงต้องมีวิธีในการศึกษา และกระบวนการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และรับวิทยาการใหม่ ๆ ได้มากขึ้น ดังนั้นการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เนื้อหาสาระที่เป็นแก่นสารความรู้ โดยเน้นความถนัดทางการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ครูจึงต้องมีหน้าที่พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ความคิด เจตคติ ค่านิยม ทักษะกระบวนการ ซึ่งตรงกับจุดเน้นในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่กำหนดให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยเน้นกระบวนการคิดอย่างมีระบบและมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักการ

ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อเป็นการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 67-68)

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงต้องเน้นที่วิธีการสอน โดยมุ่งเอาเป้าหมายเป็นตัวตั้ง ให้ผู้สอนช่วยกระตุ้นหรือชี้แนะให้ผู้เรียนฝึกทักษะ การสังเกต มีกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อแสวงหาแนวทางให้บรรลุผลตามที่มุ่งหมาย การนำหลักการศึกษาเป็นแนวทางในการคิดพิจารณาแก้ปัญหาหรือปฏิบัติให้บรรลุผลตามที่มุ่งหมายนั้นต้องมีการฝึกการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รวมทั้งฝึกหาความรู้และฝึกลงมือกระทำ (กรมวิชาการ . 2543ก : 6) การที่นักเรียนจะมีความสามารถหรือทักษะกระบวนการเหล่านั้นได้ ส่วนหนึ่งนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งหมายถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนผสมผสานกับคุณสมบัติและคุณลักษณะที่ตกตะกอนติดตัวนอกเหนือจากความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ 3 องค์ประกอบหลัก รวม 9 ด้าน คือ 1.ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต ประกอบด้วย ทักษะด้านการเรียน ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร 2.ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน ประกอบด้วย ทักษะการจัดการการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม และ 3. ลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วย การควบคุมตนเองได้ ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา (กรมวิชาการ 2543ข : 3)

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนาการมาจากการเรียนรู้ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะพัฒนาอย่างช้า ๆ ในวัยเด็ก โดยอาศัยความสามารถของตนเองและเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์ที่เกี่ยวกับตนเองในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตสัมพันธ์กับความคิดในการวางแผน การตั้งใจที่จะกระทำ และรายละเอียดบางอย่างที่ต้องทำซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน. 2520: 35) การปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคต มีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม รู้จักวางแผนล่วงหน้าจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนในการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต (อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์. 2520: 29-32; ไพโรจน์ โตเทศ. 2531: 21-22)

ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถที่จะเข้ากับผู้อื่นได้ดีและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีความหมาย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลในสังคมทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การเรียนรู้ในเรื่องความมีมนุษยสัมพันธ์และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นปกตินิสัยจะช่วยให้การดำเนินชีวิตได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีมีความสามัคคีในหมู่คณะ บรรยากาศในการทำงานราบรื่น การติดต่อสื่อสารทำได้ง่ายมีผลดี เกิดความรักใคร่ศรัทธา ช่วยเหลือและร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ (วิจิตร อาวะกุล. 2537: 3; สมพร สุทัศนีย์. 2542: 31)

ในการทำงานที่มีลักษณะเป็นงานกลุ่มใด ๆ มักจะประกอบด้วยผู้นำและผู้ตาม โดยสถานการณ์บางอย่างจะช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดความเป็นผู้นำซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของกลุ่ม

และเป็นที่ยอมรับของความรู้สึกหรือการแสดงออกของกลุ่ม ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสำคัญต่อการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีทั้งนี้เพราะผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำจะต้องสามารถจูงใจ โน้มน้าว ริเริ่มและประสานงานให้ผู้ตามปฏิบัติตามปฏิบัติหรือกระทำการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ (ยงยุทธ ดลกุล. 2528: 29; สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2543: 150-151)

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ติดตาม ดูแล เป็นกำลังใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียนและหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในการเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่ มีส่วนสำคัญยิ่งในการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียน (ละเมียด ลิมอักษร. 2520: 15-16) จากการศึกษาของกรมวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านทักษะการจัดการของเด็กไทย พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กไทยดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จคือปัจจัยด้านบริบทซึ่งได้แก่สภาพแวดล้อมและการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในส่วนของผู้ปกครองคือการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะการจัดการที่บ้านด้วย (กรมวิชาการ. 2543: 58-63)

สภาพสังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และด้านการศึกษา ซึ่งผลกระทบของความเจริญก้าวหน้าย่อมส่งต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น (ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4) ที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเป็นอย่างมาก เป็นวัยแห่งปัญหาและความเครียดทางอารมณ์ เนื่องจากเยาวชนในช่วงวัยรุ่นนี้ต้องเรียนหนังสือ ต้องพบปะเพื่อนฝูง ต้องมีการปรับตัวให้อยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านต่าง ๆ ในการเรียนและการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนหรือบุคคลให้มีคุณภาพและมีความสามารถเต็มตามศักยภาพในด้านการงานต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาครโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาค่าน้ำหนักของความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบปัจจัยบางประการ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะ ความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีปัจจัยใดบ้างที่ มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ครู เนาะแนว ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แก่นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ให้มีทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการทำงาน และความสามารถในการเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สูงขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีโรงเรียนทั้งหมด 11 โรงเรียนและมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 9,312 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาครภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีโรงเรียน ทั้งหมด 11 โรงเรียนและมีนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม แบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1.ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานใน การทำงานของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1.1 ลักษณะมุ่งอนาคต
- 1.2 ลักษณะความเป็นผู้นำ
- 1.3 ความมีมนุษยสัมพันธ์
- 1.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการจัดการ

2.2 ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.3 คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน หมายถึง ความชำนาญพื้นฐานในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

ความสามารถในการจัดการ หมายถึง ความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ โดยอาศัยทักษะกระบวนการในการทำงานประกอบด้วย 1)การวางแผน พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ และการกำหนดขั้นตอนการทำงาน 2) การปฏิบัติงาน พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การประสานงานและ การทำงานเป็นระบบแบบแผน 3) การประเมินผลและสรุปผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การติดตามงานอย่างเป็นระบบ การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการสรุปผลงาน 4)ทักษะที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและการปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สอดคล้องต่อเนื่องกันมีกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันส่งผลให้งานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) กระบวนการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ รับทราบและตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน ปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดี ปฏิบัติตนเป็นผู้ร่วมงานที่ดี และตัดสินใจร่วมกับผู้อื่น 2) ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกครั้งด้วยความเต็มใจ ยอมรับความสามารถของผู้อื่น ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม รู้จักควบคุมอารมณ์ และประสานสัมพันธ์ในกลุ่ม

คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน หมายถึงความตั้งใจและกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงานโดยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง ประกอบด้วย การตอบรับการทำงาน การอาสาทำงาน ทำงานทันที ทำงานอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้าหมาย การทำงานหนัก ยากหรืองานที่มีอุปสรรคไม่ย่อท้อ จนงานสำเร็จ ไม่แสดงกิริยาอาการทำทางต่อต้าน ประกอบด้วย การไม่แสดงความเบื่อหน่าย ไม่ร้องขอความช่วยเหลือ ทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ละทิ้งงานกลางคัน

ปัจจัยบางประการ หมายถึง กลุ่มของตัวแปรอิสระที่ได้มาจากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่ามีผลต่อทักษะการทำงานขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนในการควบคุมตนเอง การคาดการณ์ไกลเพื่อรองรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละ รวมถึงมีความมุ่งมั่นพยายามในปัจจุบันเป็นเวลานาน โดยไม่ต้องพึ่งพาการควบคุมจากคนอื่น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในอนาคต

ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถของนักเรียน ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถจูงใจ โน้มน้าว ริเริ่ม ประสานงานให้บุคคลมีการปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนการรู้จักควบคุมอารมณ์ของตน และการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมเพื่อให้เกิดความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองติดตาม ดูแล เป็นกำลังใจ เอาใจใส่และติดตามผลการเรียนของนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียนและหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สอนให้นักเรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงออกในด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจ สอนให้รู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีตัวแปรที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเป็นตัวแปรปัจจัยในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. ลักษณะมุ่งอนาคต จากแนวคิดทางจิตวิทยาพบว่า เป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego strength) ของบุคคล ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง สามารถบำบัดความต้องการต่าง ๆ ได้ ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนาการมาจากการเรียนรู้ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะพัฒนาอย่างช้า ๆ ในวัยเด็ก โดยอาศัยความสามารถของตนเองและเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์ที่เกี่ยวกับตนเองในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตสัมพันธ์กับความคิดในการวางแผน การตั้งใจที่จะกระทำ และรายละเอียดบางอย่างที่ต้องทำซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. 2520: 35)

2. ความมีมนุษยสัมพันธ์ จากการศึกษาแนวคิดเรื่องธรรมชาติมนุษยเกี่ยวกับความมีมนุษยสัมพันธ์ของเดวิส (Davis. 1976 :15-18) ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถที่จะเข้ากับผู้อื่นได้ดีและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีความหมาย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลในสังคมทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การเรียนรู้ในเรื่องความมีมนุษยสัมพันธ์และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นปกตินิสัยจะช่วยให้การดำเนินชีวิตได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีมี

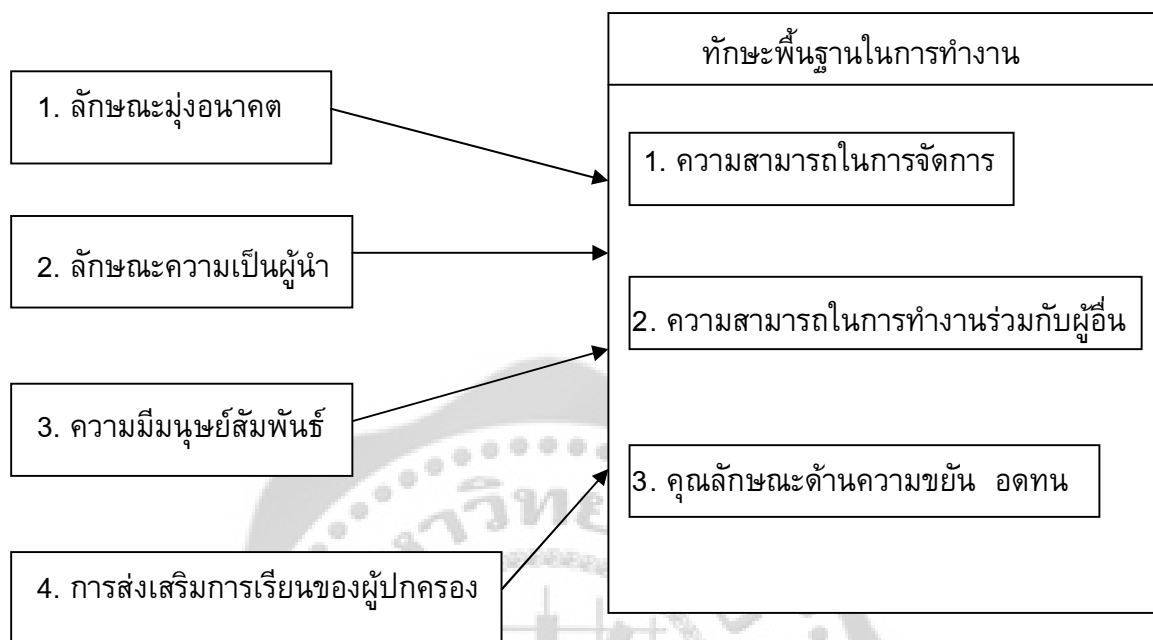
ความสามัคคีในหมู่คณะ บรรยาภาสในการทำงานราบรื่น การติดต่อสื่อสารทำได้ง่ายมีผลดี เกิดความรักใคร่ศรัทธา ช่วยเหลือและร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ (วิจิตร อวาทกุล. 2537: 3; สมพร สุทัศนีย์. 2542: 31)

3. ลักษณะความเป็นผู้นำ จากการศึกษาทฤษฎีลักษณะความเป็นผู้นำของสตอกดิล (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2543: 150-151; อ้างอิงจาก Stogdill 1974 : 17-23) ได้แบ่งทฤษฎีลักษณะความเป็นผู้นำ ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ 1.ทฤษฎีลักษณะของผู้นำ (Trait Theory of Leadership) คือ มีความเฉลียวฉลาด การบรรลุวุฒิภาวะทางสังคม มีการจงใจภายในและมีแรงขับทางด้านความสำเร็จ รวมทั้งต้องมีเจตคติด้านมนุษยสัมพันธ์และ 2.ทฤษฎีความเป็นผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Theory) คือ สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับสมาชิก ระดับโครงการของงาน และอำนาจในตำแหน่งของผู้นำที่ได้รับมาจากอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ ในการทำงานที่มีลักษณะเป็นงานกลุ่มใดๆ มักจะประกอบด้วยผู้นำและผู้ตาม โดยสถานการณ์บางอย่างจะช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดความเป็นผู้นำซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของกลุ่มและเป็นที่รวมของความรู้สึกหรือการแสดงออกของกลุ่ม ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสำคัญต่อการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีทั้งนี้เพราะผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำจะต้องสามารถจงใจ โน้มน้าว ริเริ่มและประสานงานให้ผู้ตามปฏิบัติตามปฏิบัติหรือกระทำการใดๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ (ยงยุทธ ดลกุล. 2528: 29; สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2543: 150-151)

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง จากการศึกษาของกรมวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านทักษะการจัดการของเด็กไทย พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กไทยดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จคือปัจจัยด้านบริบทซึ่งได้แก่สภาพแวดล้อมและการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในส่วนของผู้ปกครองคือการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะการจัดการที่บ้านด้วย (กรมวิชาการ. 2543: 58-63) บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน มีการติดตาม ดูแล เป็นกำลังใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียนและหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในการเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่ มีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน (ละเมียด ลิมาอักษร. 2520: 15-16)

จากแนวคิดดังกล่าว ได้นำมากำหนดเป็นกรอบการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

2. ปัจจัยด้านลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อทักษะความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร ได้ศึกษา
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการ
 - 2.1 ความหมายของความสามารถในการจัดการ
 - 2.2 ความสำคัญของความสามารถในการจัดการ
 - 2.3 คุณลักษณะของความสามารถในการจัดการ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.2 ความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม
 - 3.3 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม
 - 3.4 คุณลักษณะของความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน
 - 4.1 ความหมายของความขยัน
 - 4.2 ความหมายของความอดทน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน
6. เอกสารที่เกี่ยวกับตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน of นักเรียน
 - 6.1 ลักษณะมุ่งอนาคต
 - 6.2 ลักษณะความเป็นผู้นำ
 - 6.3 ความมีมนุษยสัมพันธ์
 - 6.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง
7. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน

จากคำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของกรมวิชาการ (2540) เรื่องการศึกษาศักยภาพของเด็กไทยระยะที่ 1 ได้ให้คำนิยาม ว่า

ศักยภาพ หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนผสมผสาน กับคุณสมบัติและคุณลักษณะที่แฝงอยู่ในตัวผู้เรียนจนเกิดเป็นความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่ตกตะกอนติดตัวนอกเหนือจากความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในครั้งนี้มุ่งเน้น ทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ 3 ด้าน คือ

1) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต ได้แก่ มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด และทักษะการสื่อสาร

2) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน ได้แก่ มีทักษะการจัดการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ขยัน อดทน อดออมและประหยัด

3) ลักษณะที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ ควบคุมตนเองได้ มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

จากกรอบการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542ข :17-19) ได้กล่าวถึงทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน ประกอบด้วย

ประเด็นย่อยที่ 1 มีทักษะการจัดการ หมายถึง กระบวนการในการทำงานให้สำเร็จ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน และการสรุปผลงาน ประกอบด้วย ประเด็นย่อย ๑ 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 การวางแผน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ วิเคราะห์งาน ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ และกำหนดขั้นตอนการทำงาน

1.2 การปฏิบัติงาน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ การประสานงาน และการทำงานเป็นระบบตามแผน

1.3 การประเมินผลและสรุปผลงาน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ การติดตามงานอย่างเป็นระบบ การประเมินผลและปรับปรุงงาน และการสรุปผลงาน

1.4 ทักษะที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการ พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ประเด็นย่อยที่ 2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สอดคล้องต่อเนื่องกัน มีกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้งานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ประเด็นย่อย ๑ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 กระบวนการทำงานกลุ่ม พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ การรับทราบและตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน การวางแผนร่วมกัน ปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดี ปฏิบัติตนเป็นผู้ร่วมงานที่ดี ตัดสินใจร่วมกับผู้อื่น

2.2 ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกครั้งด้วยความเต็มใจ ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม รู้จักควบคุมอารมณ์ และประสานสัมพันธ์ในกลุ่ม

ประเด็นย่อยที่ 3 ขยัน อดทน อดออมและประหยัด

ขยัน หมายถึง ความตั้งใจและกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงานโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

อดทน หมายถึง การทำงานหนัก ยาก หรืองานที่มีอุปสรรค ไม่ย่อท้อจนงานสำเร็จ ไม่แสดงอาการท้อแท้ต่อต้าน

อดออม และประหยัด หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบด้วยประเด็นย่อย ๓ ประเด็น ดังนี้

3.1 ขยัน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ ตอรับการทำงาน อาสาทำงาน ทำหน้าที่ และทำงานอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้าหมาย

3.2 อดทน พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ ไม่แสดงความเบื่อหน่าย ไม่ร้องขอความช่วยเหลือจนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ และไม่ละทิ้งงานกลางคันจนกว่างานจะสำเร็จ

3.3 อดออม และประหยัด พฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ วางแผนการเบิกจ่าย จัดแปลงของเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ฟุ่มเฟือยและไม่ทิ้งขว้าง และดูแลรักษาให้คงสภาพ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดการ

ความหมายของความสามารถในการจัดการ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสามารถในการจัดการไว้ในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้ กรมวิชาการ (2542 : 27) ได้นิยาม ความสามารถในการจัดการ ไว้ว่า กระบวนการในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ปฏิบัติการวางแผน ดำเนินงานในด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่ของตนเองด้วยความคิดสร้างสรรค์ที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพและประหยัด

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2540 : 3) ได้นิยาม ว่า “การจัดการ” ไว้ว่า หมายถึง เป็นความพยายามของบุคคลที่จะจัดระบบงานในการทำงานเดี่ยว และจัดระบบคนในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย หิรัญโต (2526 : 183) ได้นิยามว่า “ การจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการทำงานให้สำเร็จ ด้วยการใช้บุคคลอื่น และทรัพยากรการบริหารต่าง ๆ รวมถึงการใช้เทคนิคและวิธีการ แล้วกำกับสั่งการให้เกิดการกระทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายของการจัดการ สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดการ หมายถึง ความพยายามของบุคคลที่จะทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งงานส่วนตัวและส่วนรวม ซึ่งใช้วิธีการและเทคนิคในการทำงานที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

แนวคิดของการจัดการ

หลักการจัดการของฟาโยล (Fayol's General Principles of Management) ฟาโยล มีทัศนะว่า รากฐานของการจัดการคือ หลักการจัดการและหน้าที่การจัดการต่าง ๆ เขากล่าวว่า หลักการจัดการที่ผู้จัดการควรใช้เป็นแนวทางในการจัดการมี 14 ข้อ คือ

1. การแบ่งงาน (Division of Work)
2. การกำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority and Responsibility)
3. การสร้างวินัยในการทำงาน (Discipline)
4. การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of Command)
5. การมีทิศทางร่วมกัน (Unity of Direction)
6. ผลประโยชน์ส่วนรวมจะต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตน
7. การให้ผลตอบแทน (Remuneration of personnel)
8. การรวมอำนาจ (Centralization)
9. สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain)
10. การจัดระเบียบ (Order)
11. ความเสมอภาค (Equity)
12. ความมั่นคงในอาชีพ (Stability)
13. ความคิดริเริ่ม (Initiative)
14. ความสามัคคี (Esprit de' Corps)

(วันนิภา ล้ำเลิศศรีเทียน. 2535 ; 9 ; อ้างอิงจาก Hicks and Gullett. 1981 ; Koontz and Donnell. 1972)

ในส่วนหน้าที่การจัดการ ฟาโยล (Fayol) ได้ชี้แจงให้เห็นว่า ผู้จัดการจะต้องปฏิบัติหน้าที่การจัดการ 5 อย่างด้วยกัน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) (วันนิภา ล้ำเลิศศรีเทียน. 2535 ; 10 ; อ้างอิงจาก Duncan. 1975)

ความสำคัญของความสามารถในการจัดการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 1-3) เห็นความสำคัญของการจัดการ โดยนำความสามารถด้านการจัดการเป็นทักษะหนึ่งที่ยกย่องให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตามจุดหมาย ข้อ 3 กล่าวไว้ว่า ให้มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้

เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ จากการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด นอกจากนี้ กระบวนการเรียนรู้อย่างเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน อนึ่ง เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังจำเป็นต้องสนับสนุน ส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอก สถานศึกษาให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและนำไปสู่ความ เป็นสากล

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2535 : 15-17) ได้ให้นิยามของทักษะกระบวนการไว้ว่า “ทักษะกระบวนการ” เป็นรูปแบบกลางในระดับความคิดรวบยอด เป็นภาพรวมของกระบวนการทั้งหลายที่ได้นำมารวมกัน เป็นแบบแผนสำหรับการใช้ในการดำเนินงาน หรือที่เรียกว่า สั้น ๆ ว่า “ทำงานเป็น” ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการแบ่งเป็น 9 ขั้นตอน คือ

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
2. คิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบและมีวิจารณ์ญาณเป็นระบบ
3. สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
4. ประเมินและเลือกทางเลือกที่เหมาะสม
5. กำหนดขั้นตอนและลำดับได้อย่างชัดเจน
6. ปฏิบัติอย่างมีความชื่นชม
7. ประเมินระหว่างปฏิบัติด้วยตนเอง
8. ปรับปรุงให้งานดีขึ้นอยู่เสมอ
9. ชื่นชมต่อผลที่เกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการจัดการ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็น เพราะว่าการจัดการเป็นวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วยเทคนิควิธีการที่ หลากหลาย เพื่อให้การปฏิบัติงานลุล่วงเป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การจัดการถือว่าเป็น ความสามารถอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่ควรได้รับการปลูกฝัง เพราะการจัดการเป็นสิ่งที่ทำให้เกิด ความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

คุณลักษณะของความสามารถในการจัดการ

กรมวิชาการ (2543ก : 14-15) ได้ให้นิยามคำว่า “การจัดการ” หมายถึง กระบวนการในการ ทำงานให้สำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง งาน โดยอาศัยทักษะที่จำเป็น ประกอบด้วย

1.การวางแผน พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่

1.1 วิเคราะห์งาน

1.2 ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ

1.3 กำหนดขั้นตอนการทำงาน

2.การประเมินผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่

2.1 ประสานงาน

2.2 ทำงานเป็นระบบแบบแผน

3. การสรุปผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่

3.1 ติดตามงานอย่างเป็นระบบ

3.2 ประเมินผลและปรับปรุงงาน

3.3สรุปผลงาน

4.ทักษะที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการ พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่

4.1 เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

4.2 ปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2540 : 3-7) ได้เสนอว่าผู้ที่มีความสามารถในการจัดการเป็นผู้ที่สามารถจัดระบบงานได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล มีความเป็นผู้นำ ฉลาดมีไหวพริบ รอบรู้ทันคนทันเหตุการณ์ มีความคิดริเริ่ม มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริง มีความมุ่งมั่นใฝ่สัมฤทธิ์ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รู้จักงานที่ทำเป็นอย่างดี และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ส่วนผู้ที่สามารถจัดระบบคนได้ดีนั้น ควรมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการทำงานและชักจูงให้เพื่อนร่วมงานร่วมมือกันทำงานจนสำเร็จ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ และมีความยุติธรรม เพื่อให้เพื่อนร่วมงานพึงพอใจที่จะทำงานด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีความสามารถในการจัดการควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความสามารถในการประเมินสถานการณ์ คือ ความคิดริเริ่ม มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริง มีความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต มองการณ์ไกล สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อตัดสินใจว่าสภาพแวดล้อมนี้จะทำอะไรจึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุด

2. ความสามารถในการวางแผนการทำงาน คือ มีความรู้ความสามารถในงานที่ต้องการทำเป็นอย่างดี มีการกำหนดเป้าหมายของการทำงานได้ชัดเจน มีการกำหนดกิจกรรมหรืองานที่ต้องปฏิบัติได้ครบถ้วน มีการกำหนดวิธีการทำงานได้เหมาะสมกับผู้ทำและเป้าหมาย มีการกำหนดวิธีการควบคุมผลการปฏิบัติงานได้เหมาะสม มีวิธีการคัดเลือกคนเข้าทำงานได้เหมาะสม มีวิธีการกระตุ้นยั่วยุให้เพื่อน ร่วมงานช่วยกันทำงานจนสำเร็จ มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุด รู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ สามารถประมาณการใช้งบประมาณ เวลา แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการจัดระบบการทำงาน คือ รู้ขั้นตอนและวิธีการทำงานทั้งหมดในทุกด้านและสามารถทำได้ด้วย มีค่านิยมใช้แผนในการทำงาน บรรยายลักษณะงานของแต่ละตำแหน่งได้ถูกต้อง กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของงานแต่ละตำแหน่งได้ถูกต้อง กำหนดตำแหน่งหน้าที่ และจำนวนเพื่อนร่วมงานได้เหมาะสมกับเป้าหมายของงาน สามารถแบ่งงานเป็นส่วนย่อย ๆ แล้วมอบหมายงานย่อย ๆ ให้แก่ผู้ที่มีความสามารถในการทำงานย่อย ๆ นั้นเป็นผู้นำ

4. ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน คือ มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร และรับฟังความคิดเห็น มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม ใจกว้างเสียสละ เอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี มีมนุษยสัมพันธ์ พยายามให้เพื่อนร่วมงานจนสำเร็จ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถกระตุ้นช่วยเหลือตนเอง และเพื่อนร่วมงานทำงานจนสำเร็จ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการถ่ายทอดวิธีการทำงานที่ถูกต้องให้เพื่อนร่วมงานได้ มีความขยันหมั่นเพียร มีวินัยในการทำงาน

5. ความสามารถในการตรวจสอบผลการทำงาน คือ กำหนดเวลาที่เหมาะสมสำหรับการทำงานแต่ละอย่างให้สำเร็จ กำหนดมาตรฐานของผลการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐานของผลงาน กำหนดวิธีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานและผลงานกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ถูกต้องตามความเป็นจริง หมั่นตรวจสอบและติดตามผลการงานทุกกิจกรรม

6. ความสามารถในการปรับปรุงการทำงาน คือ รู้จักใช้ข้อผิดพลาดเป็นบทเรียน ระบุที่มาของปัญหาในการทำงานได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ปรับปรุง ดัดแปลง และแก้ไข ระบุข้อดี ข้อบกพร่อง ของผลงานหรือผลการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง กำหนดวิธีการแก้ไข ดัดแปลงผลงานให้มีคุณภาพดีขึ้น มีความสามารถในการประเมินความสำเร็จของงานที่ทำ

ส่วนกรมวิชาการ (2543 : 26-28) ได้กล่าวถึงตัวบ่งชี้ผู้เรียนที่มีทักษะกระบวนการและความสามารถในการจัดการ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และคาดการณ์ล่วงหน้า
2. มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผลและปรับปรุงงาน
3. มีการจัดระบบการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. มีการใช้กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางแก้ไข

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับงานของตนเอง หมู่คณะ และครอบครัว

5. มีการเลือกใช้เทคโนโลยีพื้นฐานในการพัฒนางาน

จากการศึกษางานวิจัยของ สิทธิพงษ์ สุพรม (2549 : 39-43) พบว่าคุณลักษณะบางประการที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสามารถในการจัดการโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากจะส่งผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนแล้วลักษณะมุ่งอนาคตยังมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานขั้นต่อไปให้สำเร็จ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นสุดท้ายอย่างมีประสิทธิภาพ (ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. 2541 : 110-113) โดยวิชัย วงษ์ใหญ่ (กรมวิชาการ. 2543 : 96 ; อ้างอิงจากวิชัย วงษ์ใหญ่ . 2543) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความสามารถ ในการจัดการที่ดีจะต้องเป็นคนที่มีความคิด

ริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้สงบ ลักษณะ(กรมวิชาการ. 2543ข : 100 ; อ้างอิงจากสงบ ลักษณะ . 2543) กล่าวว่า การที่นักเรียนรู้จักวางแผนในการทำงานว่าอยากทำอะไร ยกมือกันว่าจะใช้วิธีไหนจึงจะดี ช่วยกันดูว่าสิ่งไหนทำยาก เพราะอะไรจึงยาก เพราะอะไรจึงง่าย ช่วยกันประเมินข้อจำกัดหรือปัจจัยที่เอื้อของแต่ละทางเลือกว่าทางเลือกไหนจะประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรม ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกันกับคำกล่าวของ สิริพร บุญญานันต์ (กรมวิชาการ. 2543ข : 96 ; อ้างอิงจากสิริพร บุญญานันต์. 2543) กล่าวว่า คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถในการจัดการที่ดี คือ นักเรียนจะต้องรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ มีลักษณะมุ่งมั่นอนาคต รู้จักวางแผน เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จในการทำงาน ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการที่ดี คือ นักเรียนจะต้องทำอะไรอย่างมีเหตุผล มีวิธีการขั้นตอนในการทำงานอย่างละเอียดรอบคอบ ส่วนปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยใช้ความสามารถในการจัดการ คือ ผู้ปกครองต้องวางแผนสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนคิดหรือแก้ปัญหา ตลอดจนแนะนำแหล่งความรู้ให้ไปค้นคว้าจึงจะทำให้ให้นักเรียนจัดการงานให้สำเร็จได้

2. ลักษณะความเป็นผู้นำ มีบทบาทสำคัญในการจัดการ การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ ซึ่ง พิเศษฐ ตันทวนิช ; และคนอื่น ๆ (2542:13) กล่าวว่า การจัดการ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกระบวนการในการทำงานทุกประเภท ผู้นำมีหน้าที่หลักสำคัญ คือ การจัดการภายใน เพื่อประสานตัวคน ตลอดจนวัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพและในขณะเดียวกันต้องมีการจัดการภายนอก เพื่อเป็นผู้นำและปรับตัวให้เหมาะสมกับลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอก โดยประสาท สอ้านวงษ์ (กรมวิชาการ. 2543ข : 84 อ้างอิงจากประสาท สอ้านวงษ์ . 2543) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า นักเรียนในวัยเด็กจะมีลักษณะความเป็นผู้นำยังเห็นไม่ชัด พอโตขึ้นผ่านประสบการณ์ ความสามารถในการจัดการก็ยังมีมากขึ้น เพราะฉะนั้น การฝึกนักเรียนให้เป็นผู้ตามเป็นผู้ตามก็เป็นเรื่องสำคัญ และลักษณะการเป็นผู้นำอยากเป็นคนจัดการ ลักษณะการเป็นหัวหน้าคนทำให้เป็นคนที่จัดการอะไรได้ดี ซึ่งก็จะทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ภาณี สุรัสวดี (กรมวิชาการ. 2543ข : 103 ; อ้างอิงจาก ภาณี สุรัสวดี . 2543) กล่าวว่า คุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียนที่มีความสามารถในการจัดการที่ดี คือ ลักษณะความเป็นผู้นำ การที่ความคิดที่หลากหลาย มีความสามารถสูง ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการ คือ นักเรียนอยากเป็นผู้นำกลุ่ม มีนิสัยแนะนำกลุ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนจะเป็นผู้นำในการจัดการ ส่วนปัจจัยที่นักเรียนทำกิจกรรมหรือทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยใช้ความสามารถในการจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบท คือ นักเรียนต้องเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถในการแนะนำ สามารถถ่ายทอดวิธีการได้ถูกต้อง ปัจจัยด้านกระบวนการ คือ นักเรียนมีความเชี่ยวชาญในงาน และปัจจัยด้านผลผลิต คือ ผลงานที่ออกมาถูกต้องสมบูรณ์ ดังนั้น โรงเรียน

หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรส่งเสริมให้นักเรียนตั้งกลุ่ม หาผู้นำกลุ่มและคิดวิธีการทำงานเป็นขั้นตอนและประสานกับผู้ปกครองให้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการที่บ้านด้วย

3. ความมีมนุษยสัมพันธ์ ยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดการ(สำนักทดสอบทางการศึกษา . 2540 : 3) แอดเลอร์ (อัมพร แต่เกษม . 2539 : 36 ; อ้างอิงจาก Adler.1929) ใช้คำว่า “ความสนใจทางสังคม” (Social Interest) แทนคำว่า “มนุษยสัมพันธ์” เป็นบุคคลที่สนใจในความสนใจของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี ชอบสังคมกับคนอื่น ชอบให้ความร่วมมือ คำกล่าวของ แอดเลอร์สอดคล้องกับมาสโลว์ว่า ผู้ที่สร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้นาน คือ “ผู้ที่บรรลุสัจจการแห่งตน” (Self-Actualization) คือบุคคลที่ไม่ตกอยู่ในอำนาจของความต้องการที่ตนขาดแคลน แต่จะมุ่งไปข้างหน้าอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (อัมพร แต่เกษม . 2539 : 37; อ้างอิงจาก Corsini; and Marsella . 1983) นอกจากนี้ สุชาติา วิยวุฒิ (กรมวิชาการ. 2543ข : 106 ; อ้างอิงจาก สุชาติา วิยวุฒิ. 2543) กล่าวว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถในการจัดการที่ดี จะต้องเป็นคนที่ทำงานคล่อง มีการทำงานเป็นระบบ และเป็นคนที่มีความมีมนุษยสัมพันธ์สูง รู้จักประสานงาน ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการจัดการ คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำโครงการให้นักเรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน ลงมือปฏิบัติงาน ประเมินผลงาน และปรับปรุงงาน ส่วนปัจจัยด้านบริบท คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงาน ปัจจัยด้านกระบวนการ คือ นักเรียนรู้วิธีทำงาน ได้เรียนรู้ เข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนปัจจัยด้านผลผลิต คือ นักเรียนอยากแสวงหาความรู้ อยากค้นคว้า อยากเรียนรู้ อยากทำงาน และมีแรงจูงใจในการทำงาน

4. ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักเรียน โดยที่ครูมีบทบาทในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยโกวิท ประวาลพฤษษ์ (2535 : 7) กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นพัฒนาคนให้มีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีระบบ วางแผนอย่างมีกลยุทธ์ และปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งแนวทางกลยุทธ์ในการฝึกให้บุคคลเกิดนิสัยด้านการจัดการ รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นแบบการมีส่วนร่วม อิทธิพลของสื่อ ตลอดจนสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับคำกล่าวของ พจนินัย

ธนโกเศศ (กรมวิชาการ . 2543ข : 78 ; อ้างอิงจาก พจนินัย ธนโกเศศ.2543) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และให้นักเรียนได้ศึกษาจากของจริง ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเกิดความคิด ตลอดจนเกิดความสามารถในการจัดการ นอกจากนี้ จำรูญ เรืองขจร (2543 : 37) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักของกระบวนการกลุ่ม โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กระบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่มเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างความรู้ มีการโต้ตอบ มีการ

โต้ตอบ มีการซักถาม ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมาย มีครูเป็นผู้นำ เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมร่วมกัน อันจะนำไปสู่การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมเรียนรู้ จนกลายเป็นความคิดรวบยอด และสามารถประยุกต์การเรียนรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางปฏิบัติของตนเอง เสริมสร้างการพัฒนาทักษะพื้นฐานของการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการจัดการมากขึ้น

5. การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีส่วนในการสร้างความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะต้องได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องและเหมาะสม(ปณิตา นิตยาพร. 2542 : 32-33) อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543 : 13) กล่าวว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อ แม่ ลูก มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากผู้ปกครองจะช่วยแนะนำเกี่ยวกับการจัดการตนเอง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพโดยวิชัย วงษ์ใหญ่ (กรมวิชาการ . 2543 : 96 ; อ้างอิงจาก วิชัย วงษ์ใหญ่ . 2543) กล่าวว่า ปัจจัยที่จะทำให้เด็กเรียนดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จโดยใช้ความสามารถในการจัดการคือ ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและโรงเรียนต้องเอื้อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดการสำหรับปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ครูหรือผู้ปกครองจะต้องวางแผนจัดกระบวนการให้นักเรียนจัดการได้ และคอยแนะนำ ส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหา ส่วนปัจจัยด้านผลิต ได้แก่ นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สิทธิพร บุญญานันต์ (กรมวิชาการ. 2543 : 112) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ คือ ผู้ปกครองต้องวางแผนสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนคิดหรือแก้ปัญหา ตลอดจนแนะนำแหล่งความรู้ให้ไปค้นคว้าจึงจะทำให้เด็กเรียนจัดการงานให้สำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตินญา แสนละมุน (2541 : 53-56) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวในโรงเรียน ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติแก่เด็กเรียนสามารถทำให้เด็กเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เมื่อมีปัญหาที่พร้อมที่จะแก้ปัญหา โดยมีผู้ปกครองเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำ จะทำให้เด็กเรียนเกิดความสามารถในการจัดการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยาพร ถาวรเศรษฐ (2546 : 84-88) พบว่า ปัจจัยด้านบทบาทของผู้ปกครองส่งผลต่อการทำงานกลุ่มสูงสุดเนื่องจากการทำโครงการนั้นเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีระบบ มีขั้นตอนและกระบวนการ ดังนั้น ถ้าผู้ปกครองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานอย่างเต็มที่ ตามความสามารถและความถนัด คอยกระตุ้นให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา และส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่แล้วก็จะสามารถทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างดีเยี่ยม

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการจัดการสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะของปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ และความมีมนุษยสัมพันธ์ และคุณลักษณะของปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน โดยให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนงาน ปฏิบัติตาม

แผนงาน ประเมินผลงาน และปรับปรุงการทำงานโดยเน้นกระบวนการการทำงานแบบโครงงาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 4 -6) คุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จในการเรียนรู้และการทำงาน โดยอาศัยความสามารถในการจัดการเป็นตัวกลางนำไปสู่คุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งความสามารถในการจัดการเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของคนได้ดีประการหนึ่ง

3.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ได้มีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่น ๆ (2521 : 4-5) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับกลุ่ม คือ

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คน มาประกอบกัน
2. กลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์กัน
3. มีความสนใจร่วมกัน
4. มีแบบแผนต่อกัน

เมตตา จินดารักษ์ (2525 : 5) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า หมายถึงการกระทำร่วมกันเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ และร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มซึ่งเกิดขึ้น ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมนั้น

กรองแก้ว สาธุสนธิ์ (2529 : 9) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน เพื่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยสมาชิกมีส่วนร่วมเข้าร่วมในกิจกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกด้วยกัน ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

สแตรง (Strang . 1958 : 3) ได้ให้ความหมายของกลุ่ม คือ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มาทำงานร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

เฮอร์โรลด์ (Herrold.1952 : 492-504) ได้ให้ความหมายไว้ว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

เบนเนทท์ (Bennett.1963 : 6-7) ได้สรุปความหมายของคำว่ากิจกรรมกลุ่มไว้ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิก หรือเป็นการนำการอภิปรายเพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปราย เพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในชั่วโมงเรียน เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแบบนี้ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนเอง

แบบที่ 2 เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกวางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่อง

ต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

วสัน ปันผล (2542 : 23) กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การทำกิจกรรมสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความสนใจและความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมาย

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้อื่น จนกิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับต่อกลุ่มและสังคม

ความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม

บอร์แมน (สุกิจ ศรีปัทมา.2528 : 33; อ้างอิงจาก Borman .1969) อธิบาย ความหมายของการทำงานกลุ่มว่าเป็นการทำงานร่วมกันของคนประมาณ 2 คน หรือมากกว่านั้นมาทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในระยะเวลาสั้นหรือยาวนานก็ได้แล้วแต่จุดมุ่งหมายและลักษณะของงานที่ทำ

บัททอน (Button. 1974 : 1-2) กล่าวว่า การเป็นมนุษย์ย่อมต้องสื่อสารและมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งหมายถึงเราต้องอยู่ในสังคม ด้วยเหตุนี้การทำงานกลุ่มจึงต้องจัดขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้มนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมทำงานกลุ่มจะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยเหลือแต่ละคน เพื่อให้งานของกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ทิพย์วัลย์ สมแดง (2528 : 10) ได้ให้ความหมายของการพฤติกรรมการทำงานกลุ่มว่า หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในขณะที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้งานนั้นบรรลุตามความมุ่งหมายของการทำงาน ซึ่งครอบคลุมกระบวนการทำงาน 6 ขั้นตอน ดังนี้ การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำงาน การตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนการทำงาน การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติงาน การสรุปและประเมินผล

สุนันท์ กิตตินรนนท์ (2536 : 11) กล่าวว่า ความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การกระทำของบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ซึ่งครอบคลุมกระบวนการทำงานดังนี้ การทำงาน การวางแผน การทำงานกลุ่ม การปฏิบัติตามแผนการทำงานกลุ่ม การสรุปและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

จากความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม สรุปได้ว่า ความสามารถในการทำงานกลุ่มก็มีลักษณะเดียวกับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพราะความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความสามารถในการทำงานกลุ่มจะต้องเกิดจากการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมประเมินผลในการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม

ทฤษฎีการทำงานกลุ่มเป็นทฤษฎีที่มุ่งเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพยายามสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มได้รับแรงจูงใจในระดับที่สูงที่สุด ที่จะเป็นไปได้เพื่อให้บุคคลสามารถที่จะทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี โดยมีทฤษฎีที่น่าสนใจดังนี้

1) ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน

โฮแมน (สมยศ นาวิการ.2523 : 234 ; อ้างอิงจาก Homans.n.d) ผู้พัฒนาทฤษฎีได้อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ 3 อย่าง คือ กิจกรรมการกระทำร่วมกันและความรู้สึก ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามจะเกี่ยวพันโดยตรงระหว่างกัน กล่าวคือ ถ้าหากว่าบุคคลยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเท่าใดการกระทำร่วมกันและความรู้สึกของพวกเขาก็จะมากขึ้นด้วยบุคคลต่าง ๆ ภายในกลุ่มเกี่ยวพันกับบุคคลอื่นไม่เพียงแต่อยู่ใกล้ชิดกันเท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องทำการตัดสินใจติดต่อสื่อสาร สนับสนุน ประสานงาน และประสบความสำเร็จในเป้าหมายอีกด้วยสมาชิกภายในกลุ่มหรือองค์การที่เกี่ยวพันกับลักษณะดังกล่าวมีแนวโน้มจะรวมกันเป็นกลุ่มที่มีพลังสูง

2) ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Gird of Work Theory)

เบลค และมูตัน (โสภณ ปาพจน์.2521 : 119 ; อ้างอิงจาก Blake and Mouton.1964) ผู้พัฒนาแนวคิดทฤษฎีนี้ได้อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีโดยมีความเชื่อฝังใจว่าผลงานย่อมเกิดจากการประสมประสานความต้องการขององค์การ และของคนเข้าด้วยกัน กล่าวโดยสรุปแล้วทฤษฎีเชื่อว่าการทำงานโดยกลุ่มนั้นจะต้องได้ทั้งผลงานและความร่วมมือของผู้ทำงานประกอบด้วย

3) ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process Theory)

กระบวนการกลุ่มเป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันของกลุ่มคน ทฤษฎีด้านนี้มุ่งศึกษาเพื่อหาความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของคนอันจะเป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ และปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คุณลักษณะของความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกๆระดับ ปลูกฝังและส่งเสริมให้มนุษย์ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเห็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อผู้อื่น จึงต้องมีความเป็นผู้นำ ความสามัคคี ความเสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์

ความหมายของความเป็นผู้นำ

กูด (Good. 1973 : 313) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า หมายถึงบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำหมู่คณะไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายในการทำงาน

พนม ลิ้มอารี (2521 : 13) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า หมายถึงบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรืออาจจะได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่ม หรืออาจจะเป็นสมาชิกผู้มีอิทธิพลต่อการทำงานกลุ่มมากที่สุด

สาลี จบศรี (2531 : 19) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่า คือบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในกลุ่ม เป็นอิทธิพลในทางบวก บุคคลในกลุ่มยอมรับปฏิบัติตามความคิดเห็น หรือคำสั่งด้วยความเต็มใจ ผู้นำและผู้บริหารไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลเดียวกัน ดังนั้น ในกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งหรือหน่วยงานหนึ่ง อาจจะมีผู้นำหลายคนนอกเหนือจากผู้นำโดยตำแหน่ง

สุกัญญา วรรณบุตร(2543 : 8-9) ได้ให้ความหมายของผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรืออาจจะได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่ม หรืออาจจะเป็นสมาชิกที่มีอิทธิพลต่อการทำงานกลุ่มมาก ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวจะเป็นไปในทางบวก คือสมาชิกในกลุ่มยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือคำสั่งด้วยความเต็มใจ และผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถวิสัยสูงในหลาย ๆ ด้าน และผู้นำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตรงเป้าหมายของการทำงาน และทุกคนสามารถเป็นผู้นำได้ถ้าได้รับการฝึกฝน

กล่าวโดยสรุป ความเป็นผู้นำ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มกล้าแสดงความคิดเห็น การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองจะมีมากขึ้นอยู่กับการได้รับการฝึกฝนของแต่ละคน

ความหมายของความสามัคคี

อาภา ถนัดช่วง (2521 : 49) กล่าวว่า ความสามัคคี คือ การร่วมแรงร่วมใจในการคิดและการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้กลุ่มบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตรา สุภาพร(2523 : 57) กล่าวว่า ความสามัคคี คือ การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานในกลุ่มให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความอดทน ความเสียสละความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รับรู้รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยความใจกว้าง ความมีเหตุผลความเมตตากรุณา ทำให้เกิดไมตรีและก่อให้เกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตย

จงจรัส แจ่มจันทร์ (2524 : 8) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเป็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สุรางค์ รุ่งเรือง (2525 : 59) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การรวมกำลังของหน่วยต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีพลังในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ความสามัคคีเป็นการรวมกันเพื่อสร้างประโยชน์และความสุขไม่ใช้ร่วมกันเพื่อทำลาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

จุฑาทิพย์ วีระภาค (2529 : 36) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530 : 532) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีว่า หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกัน

สรุปได้ว่า ความสามัคคี คือ การร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน แสดงความรักใคร่

กลมเกลียวกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ไม่แก่งแย่งกันและทำงานด้วยความเต็มใจทั้งกำลังกาย กำลังความคิดและกำลังความรู้

ความหมายของความเสียสละ

รวิชัย ชัยจิรายกุล (2529 : 99) ได้ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การยอมยกผลประโยชน์ส่วนตัวให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคมเมื่อมีโอกาส

สุวรรณี ปราบวิจิต (2538 : 18) กล่าวว่า ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันคนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย

สุภัตรา พลอยบ้านแพ้ว (2541 : 30) กล่าวว่า ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละสิ่งที่เป็นส่วนตนให้กับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้วยกำลังทางกาย ทางวาจา ทางใจ กำลังทรัพย์และกำลังทางสติปัญญา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกที่จะช่วยเหลือสังคม ด้วยความเต็มใจ ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

ความหมายของความมีมนุษยสัมพันธ์

โยธิน ศันสนยุทธ์ (2525 : 1) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง การเข้ากับผู้อื่นได้

นิพนธ์ คันทะเสวี (2528: 1) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง สภาพของความสัมพันธ์ที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างราบรื่น หรือทำงานด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

ฟุลตัน (Fulton .1982 : 24) มนุษย์สัมพันธ์ คือ ความสามารถที่จะเข้ากับผู้อื่นได้ดีและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีความหมาย

ชูชัย สมิทธิไกร และสมชาย เตียวกุล (2530 : 6) มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นในเชิงสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดภาวะที่เป็นสุขทั้งกับตนเองและผู้อื่น

ดูบริน (Dubrin.1981 : 12) ให้ความหมายว่า มนุษย์สัมพันธ์ คือ ศิลปะ และการปฏิบัติในการใช้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การและ/หรือวัตถุประสงค์ส่วนตัว

พรเทพ ช้อยศิริ (2523 : 27) มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ที่จะนำไปสู่ภาวะความเป็นสุขของตนเองและบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง การแสดงออกต่อบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อความสุขของตนเองและผู้อื่น

4.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านความขยัน อุตุน

ความหมายของความขยัน

กู๊ด (Good. 1973 : 132) ได้ให้ความหมายของ ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมุ่งมั่นในการใช้ความมานะพยายามเพื่อทำงานทำให้ได้รับมอบหมาย

เว็บสเตอร์ (Webster. 1973 : 281) กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ผลสำเร็จในงานที่ทำด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่สุดสาหัส

ชม ภูมิภาค (2525 : 169) ให้ความหมายความขยันหมั่นเพียรว่า หมายถึง ความขยันขันแข็ง เอาการเอางาน มีความพยายาม มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ทอดทิ้ง นอกจากนี้ยังได้กล่าวอีกว่า ความขยันหมั่นเพียรจะประสบผลสำเร็จได้ดี ก็ด้วยอาศัยคุณธรรมควบคู่คือ อิทธิบาท 4 ได้แก่

ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องนั้น เมื่อมีทัศนคติที่ดี มีความพอใจในเรื่องนั้น ก็ย่อมจะกระตือรือร้นที่จะประกอบกิจการงานนั้น

วิริยะ คือ ความเพียรบากบั่น แม้พบความล้มเหลวไม่ยอมทอดทิ้ง ไม่ท้อแท้

จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ด้วยความตั้งใจ เพ่งเล็งต่องาน เป็นความตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ

วิมังสา คือ การหมั่นตรึกตรองพิจารณาสอบสวนในการปฏิบัติงาน กระทำด้วยการใช้สติปัญญาตรึกตรองหาเหตุผลให้ประจักษ์ชัดว่างานนั้นจะอย่างไร โดยวิธีใดจึงจะสำเร็จผลตามความต้องการ

หน่วยนิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 3) ได้ให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียรในการเรียนว่า หมายถึง การที่นักเรียนมีความรัก ความตั้งใจมุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ย่อท้อ แม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยากหรือมีอุปสรรคต่าง ๆ ก็มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาว่างนั้นให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษเล่าเรียนของตน โดยการอ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยด้านการเรียนก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเพื่อคลี่คลายปัญหาของตน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 35) ได้ให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียรในการเรียนว่า หมายถึงการที่นักเรียนมีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียนให้สำเร็จโดยเร็วที่สุด มีความอุตุน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนให้มากที่สุด

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทันเวลาหรือก่อนเวลาที่กำหนด มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จ

คุณลักษณะของความขยัน

กรมวิชาการ (2543ข : 61-63) กล่าวถึงความขยันหมั่นเพียรว่า เป็นธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิต ควรใช้ร่วมกับ “ปัญญา” และจริยธรรมในหมวดอิทธิบาท 4 ที่เน้นความพอใจ ความมีน้ำใจ จดจ่อและความไตร่ตรอง การฝึกปฏิบัติควรเน้นการควบคุมตนเองอันเป็นที่มาของระเบียบวินัยด้วยและระบุลักษณะพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรไว้ดังนี้

1. มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น
2. กระตือรือร้นและรักที่จะมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
3. ตั้งใจทำงานที่ครูอาจารย์กำหนดให้และทำเสร็จภายในเวลาทุกครั้ง
4. อ่านหนังสือทุกครั้งที่มีเวลาว่าง
5. จัดของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ
6. เข้าเรียนทุกวิชา ไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น
7. พยายามแก้ข้อบกพร่องของตนเกี่ยวกับการเรียน
8. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเข้มแข็ง อดทนและเอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง
9. มีความมานะ บากบั่น ที่จะทำงานให้ผิดน้อยที่สุด
10. ชอบศึกษาค้นคว้า สอบถาม หาความรู้ความจริงอยู่เสมอ
11. ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งธุระการงานของตน
12. ทำงานต่าง ๆ เช่น อ่าน เขียนหนังสือ คิดคำนวณ สังเกตสิ่งแวดล้อม เป็นกิจวัตรหรือสม่ำเสมอ
13. ควบคุมตนเองให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเสมอ
14. มีความตื่นตัวและสม่ำเสมอในการทำงานทุกอย่าง
15. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนและพยายามทำงานสำเร็จ
16. ตรวจสอบวิธี ปรับปรุงวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา
17. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะในสายวิชาการของตน
18. ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์
19. แนะนำเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดให้ขยันในการเรียน
20. ทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ
21. ช่วยเหลืองานของครูอาจารย์หรือเพื่อน เท่าที่จะช่วยได้ด้วยความเต็มใจและพยายามทำให้ดีที่สุด
22. ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง
23. เข้าร่วมทำงานกับหมู่คณะด้วยความเต็มใจและตั้งใจทำให้ดีที่สุด
24. ช่วยเหลือในกิจการงานของบ้านและทางโรงเรียนด้วยความเต็มใจและตั้งใจทำให้ดีที่สุด
25. ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนด้วยความเต็มใจ

26. ให้ความคิดเห็นและความร่วมมือในการทำงานของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ
27. ให้ความเอาใจใส่ คอยชวนช่วยช่วยเหลือกิจการงานของเพื่อนอย่างใกล้ชิดให้สำเร็จ
ลุล่วงด้วยดีโดยไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใด ๆ
28. หมั่นตักเตือนเพื่อนร่วมงานให้ทำด้วยความตั้งใจและอดทน
29. ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเสมอ
30. ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
31. ไม่เกี่ยงหรือเลื่องงานของส่วนรวม
32. ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม
33. พร้อมเพรียงกันทำกิจกรรมทั้งหลายที่พึงกระทำร่วมกัน
34. สนใจและตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ
35. มีความเพียรพยายามที่จะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน
36. มีความกระตือรือร้นในการทำงานส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
37. อาสาสมัครทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและชุมชน
38. มีความพยายามอุตสาหะในการทำงานที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
39. เสียสละและไม่ทอดทิ้งงานของส่วนรวมและชุมชน
40. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน
41. มีความรับผิดชอบไม่ทอดทิ้งธุระหรือหน้าที่ของตนที่มีต่อส่วนรวม
42. ไม่เพิกเฉย ละเลยงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและชุมชน
43. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนและสังคม
44. ให้มีความร่วมมือและความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมหรือส่วนรวมทุกครั้งที่มี
โอกาส เพื่อให้การทำงานของส่วนรวมนั้นมีอุปสรรคน้อยที่สุด
45. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพื่อปรึกษาหารือกิจการงานกันโดยสม่ำเสมอ

ความหมายของความอดทน

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 8) ให้ความหมายของความอดทนว่า ความอดทน หมายถึง ความบึกบึน หรือความอดใจ

สมสุตา ผู้วัฒน์ และอัครา ฐนะมัย (2543 : 4) ให้ความหมายของความอดทน ว่า หมายถึง ความเข้มแข็งของจิตใจของบุคคลในการที่จะละทิ้งความชั่ว การทำความดี และทำจิตใจให้ผ่องใส อยู่เสมอ แม้จะกระทบกระทั่งสิ่งไม่พึงปรารถนาก็ตาม

จันทร์ดี ถนอมคล้าย (2539 : 12) ให้ความหมายของความอดทนว่า หมายถึงการทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สามารถควบคุมการกระทำของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับโดยใช้สติปัญญาควบคุมไปด้วย

ขนิษฐา สาสิทธิ์ (2537 : 11) สรุปความหมายของความอดทนว่า หมายถึง ความเข้มแข็ง ความหนักแน่นของจิตใจ สามารถยืนหยัดต่อสู้กับการกระทบกระทั่งของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะต้องมี ความอดทนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

สรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ลักษณะของความเข้มแข็ง มั่นคง และความหนักแน่นของจิตใจเมื่อ มีสิ่งที่ดี และไม่ตีมากระทบต่อร่างกายและจิตใจก็ยังสามารถรักษาสภาพความสงบของจิตใจเอาไว้ได้ ทั้งนี้เพื่อนำตนเองให้ผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของความสำเร็จในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบตลอดจนบรรลุถึงความตั้งใจได้ด้วย ความอดทน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ใหญ่ คือ (1) ความอดทนทางใจ ได้แก่ ความอดทนต่อการกระทบกระทั่งยั่วโยให้เจ็บใจและความอดทนต่อกิเลส คือ ความโกรธและความโลภ (2) ความอดทนทางกาย ได้แก่ ความอดทนต่อ ความลำบากในการทำงานหรือการเรียน และความอดทนต่อความทุกข์เวทนาทางกาย ความเจ็บปวด ความเหนื่อย ความหิว

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน

กรมวิชาการ (2543ข : 3) ได้มีการวิจัยและพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าได้มุ่งเน้นเฉพาะทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ 3 องค์ประกอบหลัก รวม 9 ด้าน และในองค์ประกอบหลักที่ 2 ซึ่งมี 3 ด้าน คือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ทักษะการจัดการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความขยัน อดทน ประหยัด และ อดออม

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการคัดเลือกปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อการทำงานของนักเรียนโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแล้ว ลักษณะมุ่งอนาคตยังมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานขั้นต่อไปให้สำเร็จเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นสุดท้ายอย่างมีประสิทธิภาพ (ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ . 2541 : 110 -113) โดยวิชัย วงษ์ใหญ่ นอกจากนี้ สงบ ลักษณะ (กรมวิชาการ . 2543ข : 100; อ้างอิงจากสงบ ลักษณะ) กล่าวว่า การที่นักเรียนรู้จักวางแผนในการทำงานว่าอยากทำอะไร ยกมือกันว่าจะใช้วิธีไหนจึงจะดี ช่วยกันดูว่าสิ่งไหนทำยาก เพราะอะไรจึงยาก เพราะอะไรจึงง่าย ช่วยกันประเมินข้อจำกัดหรือปัจจัยที่เอื้อของแต่ละทางเลือกว่าทางเลือกไหนจะประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรม ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการที่ดีได้ สิริพร บุญญานันต์ (กรมวิชาการ.2543ข : 112 ; อ้างอิงจาก สิริพร บุญญานันต์ .2543) กล่าวว่า คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถในการจัดการที่ดี คือ นักเรียนจะต้องรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ มีลักษณะมุ่งอนาคต รู้จักวางแผน เพื่อนำไปสู่

ผลสำเร็จในการทำงาน ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการที่ดีคือ นักเรียนจะต้องทำอะไรอย่างมีเหตุผล มีวิธีการขั้นตอนในการทำงานอย่างละเอียดรอบคอบ ส่วนปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยใช้ความสามารถในการจัดการ คือ ผู้ปกครองต้องวางแผนสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนคิดหรือแก้ปัญหา ตลอดจนแนะนำแหล่งความรู้ให้ไปค้นคว้าจึงจะทำให้นักเรียนจัดการงานให้สำเร็จได้

2) ลักษณะความเป็นผู้นำ มีบทบาทสำคัญในการจัดการ กล่าวคือ พิเศษฐ ดันทวนิช; และคนอื่น ๆ (2542: 13) กล่าวว่า การจัดการ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกระบวนการในการทำงานทุกประเภท ผู้นำมีหน้าที่หลักสำคัญ คือ การจัดการภายใน เพื่อประสานตัวคน ตลอดจนวัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันต้องมีการจัดการภายนอก เพื่อเป็นผู้นำและปรับตัวให้เหมาะสมกับลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอก และ ประสาท สำนวนษ์ (กรมวิชาการ2543ข : 84; อ้างอิงจากประสาท สำนวนษ์.2543) ได้กล่าวว่า นักเรียนในวัยเด็กจะมีลักษณะความเป็นผู้นำยังเห็นไม่ชัด พอโตขึ้นผ่านประสบการณ์ ความสามารถในการจัดการก็ยิ่งมีมากขึ้น เพราะฉะนั้น การฝึกนักเรียนให้เป็นผู้ตามก็เป็นเรื่องสำคัญ และลักษณะการเป็นผู้นำอยากเป็นคนจัดการลักษณะการเป็นหัวหน้าคนทำให้เป็นคนที่จะจัดการอะไรได้ดีด้วย และลักษณะความเป็นผู้นำมีบทบาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่นกล่าวคือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ การปลูกฝังและส่งเสริมให้มนุษย์ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ในสังคมที่อยู่ร่วมกัน(สุกิจ ศรีปัดดา. 2528 : 32-33 อ้างอิงจากจำเนียร นนทมิตร.2547)ดังนั้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงต้องมีความเป็นผู้นำ ความสามัคคี ความเสียสละ และความมีมนุษยสัมพันธ์ สุกัญญา วรณบุตร (2543: 8-9) ได้ให้ความหมายของ ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรืออาจจะได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่ม หรืออาจจะเป็นสมาชิกในกลุ่มยอมรับและปฏิบัติความความคิดหรือคำสั่งด้วยความเต็มใจ และผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถวิสัยสูงในหลาย ๆ ด้าน และผู้นำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตรงเป้าหมายของการทำงาน และทุกคนสามารถเป็นผู้นำได้ถ้าได้รับการฝึกฝน ซึ่งการที่จะมีลักษณะความเป็นผู้นำได้จะต้องรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3) ความมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดการและการทำงานร่วมกับผู้อื่น กล่าวคือ สุชาติดา วัชรุฒิ (กรมวิชาการ. 2543ข ;106; อ้างอิงจาก สุชาติดา วัชรุฒิ.2543) กล่าวว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถในการจัดการที่ดี จะต้องเป็นคนทำงานคล่อง มีการทำงานเป็นระบบ และเป็นคนที่มีความสัมพันธ์สูง รู้จักประสานงาน ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการจัดการ คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำโครงการให้นักเรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน ลงมือปฏิบัติงาน ประเมินผลงาน และปรับปรุงงาน ส่วนปัจจัยที่นักเรียนจะดำเนินกิจกรรมหรือทำงานให้สำเร็จโดยใช้ความสามารถในการจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบท คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงาน ปัจจัยด้านกระบวนการ คือ นักเรียนรู้วิธีทำงาน ได้เรียนรู้เข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนปัจจัยด้านผลผลิต คือ นักเรียนอยากแสวงหาความรู้ อยากค้นคว้า อยากเรียนรู้ อยากทำงาน และมีแรงจูงใจในการทำงาน และ (จำเนียร นนทมิตร .2547 : 15)ได้สรุป

ไว้ว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การแสดงออกต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งก็คือการมีความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย

4) การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (กรมวิชาการ .2543ข :96; อ้างอิงจาก วิชัย วงษ์ใหญ่.2543) กล่าวว่าปัจจัยที่จะทำให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จโดยใช้ความสามารถในการจัดการ คือ ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและโรงเรียนต้องเอื้อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดการ สำหรับปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ครูหรือผู้ปกครองจะต้องวางแผนจัดกระบวนการให้นักเรียนจัดการได้และคอยแนะนำ ส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหา ส่วนปัจจัยด้านการผลิต ได้แก่ นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันได้ ซูลิแวน (Sullivan.1990: online) พบว่า ปัจจัยด้านความเกี่ยวข้องของผู้ปกครอง จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเกิดความสำเร็จในการเรียน งานวิจัยของ ปิยาพร ถาวรเศรษฐ (2546 : 84-88) พบว่า ปัจจัยด้านบทบาทของผู้ปกครองส่งผลต่อการทำงานกลุ่มสูงสุด เนื่องจากการทำโครงการนั้นเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนและกระบวนการ ดังนั้นถ้าผู้ปกครองเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานอย่างเต็มที่ ตามความสามารถและความถนัด คอยกระตุ้นให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาและส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่แล้วก็จะสามารถทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างดีเยี่ยม

6. เอกสารเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียน

ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

มิสเชล (mischel. 1974 : 287) ได้ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่ได้รับในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต การดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้เป็นระยะเวลานานกว่าจะบรรลุหรือจะต้องทำหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้ละเว้นการกระทำบางอย่างในระยะเวลาหนึ่งจนกระทั่งได้ผลตามความต้องการ

พนิดา สินสุวรรณ (2527 : 8) กล่าวว่า ลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดใจรอได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เพราะเล็งเห็นผลภัยที่จะเกิดตามมา หรือการพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 35) ได้ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการรอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนการรับ

รางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเองเพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมาหรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการควบคุมตนเอง การแสดงออกถึงพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการคาดการณ์ไกลและการวางแผนเพื่อรองรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยไม่ต้องพึ่งพาการควบคุมจากคนอื่น และสามารถกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละหรืออดทนเป็นเวลานานเพื่อที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้

ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์ (2520 : 29-32) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กในการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต โรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่จะเริ่มกำหนดจุดประสงค์และวิธีการศึกษาโดยพิจารณาอนาคตมิใช่อดีต

ไพโรจน์ โตเทศ (2531 : 21-22) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม ตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และให้รู้จักการวางแผนล่วงหน้าได้

ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจฉินิก (2520 : 106-110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ใช้เหตุผลมาก และลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั้น สัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงอย่างเห็นได้ชัด และยังพบอีกว่าลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ

ลักษณะอนาคตนี้ นักจิตวิทยาพบหลักฐานว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego strength) ของบุคคล ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง สามารถบำบัดความต้องการต่าง ๆ ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจฉินิก. 2520 : 35) และเป็นด้านหนึ่งของบุคลิกภาพที่พัฒนาการมาจากการเรียนรู้ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งจะพัฒนาอย่างช้า ๆ ในวัยเด็ก บุคคลจะอาศัยความสามารถของตน และเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้ โครงสร้างของอนาคตขึ้นอยู่กับความคิด มีวิธีการหลายวิธีที่ก่อให้เกิดแผนและโครงการระยะยาว การมุ่งอนาคตจะสัมพันธ์กับความจำเป็นที่จะต้องมีความคิดในการวางแผน การตั้งใจที่จะกระทำและรายละเอียดบางอย่าง ที่ต้องทำซึ่งเปลี่ยนไปตามเวลา

การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

เพ็ญแข ประจณปัจฉินิก (2526:15-37) เสนอแนะบทบาทในการปลูกฝังลักษณะนิสัยมุ่งอนาคตสำหรับครอบครัวและโรงเรียน สรุปดังนี้

1. บทบาทของครอบครัว บิดา มารดา ต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การรู้คุณค่าของเวลา มีการวางแผนการกำหนดการใช้เวลา เช่น ควรทำอะไรในวันหยุด และอาจใช้วิธีปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นผู้มุ่งอนาคตโดยการใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบการรัก การ

สนับสนุนแบบใช้เหตุผล และแบบใช้วิธีควบคุมแบบปานกลางอย่างสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา นอกจากนี้การจัดการใช้เหตุผลและการคาดการณ์ ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นเรื่องง่าย ๆ จนถึงเรื่องยาก เช่น การให้วัยรุ่นวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อหรือการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง

2. บทบาทของโรงเรียน ครูสามารถปลูกฝังลักษณะมุ่งอนาคตให้เกิดกับนักเรียน โดยใช้วิธีสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน และมีความเพียรที่จะทำงานให้ลุล่วงไป ยกย่องนักเรียนที่ทำตนเป็นผู้มุ่งในอนาคต ใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นขั้นตอนและสามารถวางแผนได้ นอกจากนี้ครูก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้มุ่งอนาคตด้วย นั่นคือ ต้องเป็นผู้มีความเพียรพยายามและมีการวางแผนในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความจริงในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2527 : 14-15) กล่าวว่า การสอนเด็กเพื่อ นำความรู้ ต้องเริ่มต้นด้วยการคาดการณ์ว่า ในอนาคตจะมีอะไรที่สำคัญและแตกต่างไปจากปัจจุบันอย่างไรบ้าง เด็กควรจะมีโอกาสในการวางแผนการเรียนในอนาคตของตนเอง และพัฒนาความคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จะช่วยให้การวางแผนเป็นไปด้วยความรอบคอบ สมเหตุสมผล การสอนเพื่อให้นักเรียนมองอนาคตหรือมุ่งอนาคต อาจทำได้โดย

1. ให้มองอนาคตด้วยทัศนคติของตนเอง เช่น มองโลกข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร และตนเองต้องมีความรู้ ความสามารถอย่างไรจึงจะมีชีวิตอยู่ในโลกใบนั้นได้อย่างเหมาะสม

2. เน้นการหาทางเลือกในอนาคตโดยคิดหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้โลกอยู่ดีมีสุข

3. ให้นักเรียนเข้าใจยุทธวิธีต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการคาดคะเนอนาคต

4. มุ่งให้นักเรียนเข้าใจสภาพและแนวโน้มของอนาคต

ความหมายของลักษณะความเป็นผู้นำ

ยงยุทธ ดลกุล (2528 : 29) ให้ความหมายของความเป็นผู้นำว่า หมายถึง การที่บุคคลต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของกลุ่มและเป็นที่รวมของความรู้สึก หรือการแสดงออกของกลุ่มประกอบด้วย

1. ผู้นำ คือ ผู้ที่ใช้อิทธิพลเพื่อให้บังเกิดผลต่อพฤติกรรมของผู้ตามในสถานการณ์ต่าง ๆ

2. ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่น โดยชักชวนให้คนอื่นเหล่านั้นช่วยปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ผู้นำ คือ ผู้ที่ปฏิบัติการกิจของผู้นำ หรือเป็นผู้ที่มีอิทธิพลชักจูงผู้อื่นให้ปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เฮเลน (ไพร์ตัน ไหลไผ่ทอง. 2539 : 49 ; อ้างอิงจาก Helen. 2001 : 154 - 191) ได้นิยามการเป็นผู้นำในรูปพฤติกรรมไว้ 4 กลุ่ม คือ

1. การยกย่อง กลุ่มนี้ถือว่า ผู้นำเป็นที่รวบรวมของความสนใจ เป็นตัวแทนของกลุ่มการยกย่องนับถือนี้จะช่วยเป็นเครื่องชี้ถึงความโน้มเอียง
2. สถานะ กลุ่มนี้ ถือว่า การเป็นผู้นำเหมือนกับความสำคัญของตำแหน่งของผู้นั้น
3. พฤติกรรม ตามแนวคิดของกลุ่มนี้ ผู้นำ คือ บุคคลที่แสดงพฤติกรรมของการนำ เนื่องจากบุคคลที่มีตำแหน่งต่างกันย่อมมีพฤติกรรมของการนำไม่เหมือนกัน
4. อิทธิพล การเป็นผู้นำ คือ การมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และชักนำให้คนอื่นปฏิบัติตามเพื่อบรรลุจุดประสงค์ในทางที่ดี

สรุปได้ว่า ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลมีบทบาท มีอำนาจมากกว่าบุคคลอื่นในกลุ่ม สามารถจูงใจ โน้มน้าว ริเริ่ม และประสานงานให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาหรือผู้ตามปฏิบัติหรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ

สรวง สุทธิเลิศอรุณ (2543: 150-151) ได้แบ่งทฤษฎีลักษณะความเป็นผู้นำ ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. กลุ่มทฤษฎีลักษณะของผู้นำ (Trait Theory of Leadership) กลุ่มทฤษฎีนี้พยายามค้นหาคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ ด้านสมอง จิตใจ และบุคลิกภาพ ได้สรุปลักษณะที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ ความเฉลียวฉลาด การบรรลุวุฒิภาวะทางสังคม มีการจูงใจภายใน และมีแรงขับทางด้านความสำเร็จ รวมทั้งต้องมีเจตคติด้านมนุษยสัมพันธ์

2. กลุ่มทฤษฎีความเป็นผู้นำตามสถานการณ์ (Situation Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่าสถานการณ์บางอย่างจะช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดความเป็นผู้นำขึ้นได้ หรือผู้ที่ประสบผลสำเร็จจะเป็นผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี เพราะเชื่อว่าไม่มีบุคลิกภาพหรือลักษณะใดที่จะทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้นำโดยอัตโนมัติ จากการศึกษาตามทฤษฎีนี้สรุปว่า ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นกับสิ่งดังกล่าว คือ สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับสมาชิก ระดับโครงการของงานและอำนาจในตำแหน่งของผู้นำที่ได้รับมาจากหน้าที่อย่างเป็นทางการ

ประเภทของลักษณะความเป็นผู้นำ

โดยพิจารณาจากลักษณะและวิธีการใช้อำนาจ (Styles) ของการเป็นผู้นำ แบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้ (สรวง สุทธิเลิศอรุณ. 2543:155-158)

1. ผู้นำแบบอัตตานิยม (Autocratic leader) หรือผู้นำแบบอัตตาริปไตย คือลักษณะผู้นำที่ปฏิบัติงานโดยถืออำนาจเป็นใหญ่ โครงสร้างของกลุ่มมีผู้นำเป็นศูนย์กลาง สมาชิกมีความสัมพันธ์กับผู้นำเฉพาะในด้านการรับใช้หรือการรับคำสั่ง

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) คือ ลักษณะผู้นำที่ปฏิบัติงานโดยไม่ถือความเห็นของตนเป็นใหญ่ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก และระหว่างสมาชิกกับสมาชิก ตัดสินใจโดยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกมีความสัมพันธ์กันหลายทิศทาง

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire) คือ ลักษณะผู้นำที่ปฏิบัติงานโดยปล่อยให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติงานตามใจชอบ ไม่มีการตัดสินใจที่เป็นของตนเอง ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก โครงสร้างเป็นแบบขาดตอนไม่มีระบบกลุ่ม อยู่ในลักษณะกระจายและขาดการประสานสัมพันธ์

ความหมายของความมีมนุษยสัมพันธ์

เดวิส (Davis. 1976:5) กล่าวว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง วิธีการนี้ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์และแรงจูงใจในทางจิตในและสังคม

ฟูลตัน (Fulton. 1982:24) ได้ให้ความหมายของความมีมนุษยสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นความสามารถที่จะเข้ากับผู้อื่นได้ดี และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีความหมาย

โกศล มีคุณ (2543: 4) ได้ให้ความหมายของความมีมนุษยสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นเรื่องของความพยายามที่จะทำให้คนซึ่งต้องติดต่อเกี่ยวข้องกันเข้าใจกัน เกิดการยอมรับ และพึงพอใจ มีความพยายามที่จะแสดงออก หรือแสดงการกระทำที่ดีต่อกัน เกิดการร่วมมือในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของบุคคลและกลุ่ม

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2540: 214) กล่าวว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นศิลปะในการสร้างมิตรภาพทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

เรียบ ศรีทอง (2542 : 213) กล่าวโดยสรุปว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นการศึกษาเหตุแห่งพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีขึ้นตั้งอยู่บนฐานความเข้าใจ การยอมรับนับถือ นำไปสู่ความพึงพอใจ รักใคร่นับถือ สามารถอยู่ร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของบุคคลและองค์กร

สมพร สุทัศนีย์ (2542 : 31) สรุปว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึงการติดต่อที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลในสังคมทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดความรักใคร่ศรัทธาช่วยเหลือ และร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ตนเองมีความสุข ผู้อื่นมีความสุข และสังคมมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของความมีมนุษยสัมพันธ์ สรุปได้ว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์ คือ ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ที่อาศัยด้วยศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความร่วมมือและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ประโยชน์และความสำคัญของความมีมนุษยสัมพันธ์

วิทยา เทพยา (2547 : 3) กล่าวถึงประโยชน์ของความมีมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้ ก่อให้เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม เกิดความพอใจยินดีและความร่วมมือในการทำงาน ก่อให้เกิดความเชื่อถือนับถือซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและก่อให้เกิดความสำเร็จในกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิจิตร อวาทกุล (2537:3) กล่าวว่า การเรียนรู้ในเรื่องความมีมนุษยสัมพันธ์และนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นปกตินิสัยจะช่วยให้การดำเนินชีวิตได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ขึ้น มนุษย์สัมพันธ์ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีมีความสามัคคีในหมู่คณะทำให้บรรยากาศในการทำงานราบรื่น ทำให้การติดต่อสื่อสารทำได้ง่ายมีผลดี ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ทำให้เกิดพลังร่วมในการทำงานและขจัดความขัดแย้งในกลุ่ม

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2540 : 217) กล่าวว่า ผลดีของการมีมนุษย์สัมพันธ์ คือ

1. เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
2. ทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้อื่น
3. เกิดความรู้สึกรับรองและปลอดภัยทางจิตวิทยาแก่บุคคล
4. ทำให้มีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความมีมนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลอื่นจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น มนุษย์ทุกคนควรจะพัฒนาปรับปรุงวิธีการมีมนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าของตนเอง

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมีมนุษย์สัมพันธ์

วิจิตร อาวะกุล (2537 : 3) กล่าวว่า หลักพื้นฐานของมนุษย์โดยทั่วไปในด้านของความมีมนุษย์สัมพันธ์ คือการเข้าใจตนเองและการเข้าใจคนอื่น รวมทั้งการทำให้ผู้อื่นเข้าใจตัวเราและสิ่งสำคัญต้องเข้าใจธรรมชาติ

สเทน (อัมพร แต่เกษม. 2539:25-27; อ้างอิงจาก Stein. 1972) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. มนุษย์มีคุณค่าและมีความดีอยู่ในตนมาตั้งแต่กำเนิด
2. มนุษย์สามารถที่จะรับรู้ประสบการณ์ที่ตนได้รับเกี่ยวกับตนเองตามความจริง
3. ความต้องการเชิงวิทยาศาสตร์ของมนุษย์ อันได้แก่ ความรัก (Love) ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Belongin) ความต้องการสร้างสิ่งใหม่ๆ (Creative) และความต้องการบรรลุถึงสัจการแห่งตน (Self-Actualization) เป็นความต้องการที่มีมากำเนิด
4. ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ควรจะศึกษาโดยใช้มนุษย์มิใช่สัตว์อื่นๆ มาเป็นหลักสำคัญในการศึกษา และควรจะศึกษาในลักษณะส่วนรวมทั้งหมด (As a Whole)
5. แม้ว่ามนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีต และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเหมือนอดีตที่ผ่านมา การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) จะเป็นสิ่งที่ทำให้เขาใช้ในการตัดสินใจ
6. ทศนคติ ค่านิยม และเป้าหมาย อันเป็นคุณลักษณะที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ จะเป็นสิ่งที่ร่วมชี้นำเกี่ยวกับการเลือก การตัดสินใจ ซึ่งจะสะท้อนถึงปรัชญาชีวิตของบุคคลนั้น
7. มนุษย์แต่ละคนมีเอกลักษณ์ของตนเองเป็นพิเศษ

เดวิส (Davis. 1976:15-18) ได้กล่าวถึง แนวความคิดเรื่องธรรมชาติมนุษย์เกี่ยวกับความมีมนุษย์สัมพันธ์ไว้ 4 ประการ คือ

1. บุคคลย่อมมีความแตกต่างกันบุคคลแต่ละคนจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว (Uniqueness) นั่นคือ แต่ละคนจะแตกต่างไปจากคนอื่นในเรื่องจิตใจ สติปัญญา ร่างกาย หมายถึง รูปร่าง ลักษณะ

เชื้อชาติ ความสมบูรณ์ เพศ อารมณ์และสังคม ซึ่งหมายถึง การศึกษา เศรษฐกิจ ครอบครัว วัฒนธรรม เกียรติยศชื่อเสียง ความเชื่อถือ ตลอดจนศาสนาที่ศรัทธา นับถือ

2. การคำนึงถึงบุคคลในลักษณะส่วนรวมทั้งหมด (A Whole Person) บุคคลจะมีลักษณะหลายๆ ประการประกอบขึ้นเป็นตัวของเขาเองไม่ว่าจะเป็นเรื่องกายภาพ เรื่องทางจิตใจ เรื่องชีวิตส่วนตัว เรื่องความรัก ประสบการณ์ ทักษะ ฯลฯ แต่ละเรื่องมิได้แยกจากกันและจะมีผลกระทบกันตลอด เพราะทุกเรื่องจะผสมผสานเป็นตัวของเขาเองทั้งหมด ในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลนั้นเราไม่อาจเลือกติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง แต่เราจะต้องติดต่อกับบุคคลในลักษณะหลายรูปแบบตามสถานการณ์นั้นๆ

3. พฤติกรรมของบุคคลจะต้องมีสาเหตุ (Caused Behavior) สาเหตุที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นเกิดแรงจูงใจในการค้นหาเป้าหมายที่ทำให้ชีวิตของเขาได้รับความสมปรารถนาและได้รับในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองซึ่งในเรื่องความปรารถนาหรือความต้องการของมนุษย์ มีอยู่ 2 ประเภทคือ ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) และความต้องการภายหลัง (Metaneeds) (กมลรัตน์ หล้าสงวณ. 2545:175; อ้างอิงจาก Maslow. 1967) โดยความต้องการขั้นพื้นฐานจะมีความสำคัญเป็นลำดับก่อนหลังจากขั้นต้นไปถึงขั้นสูงสุด 5 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากร่างกายต้องการเพื่อความจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการขับถ่าย ความต้องการทางเพศ ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เช่น ความต้องการความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ฯลฯ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belong Needs) เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการเป็นสมาชิกของสังคม

ขั้นที่ 4 ความต้องการมีชื่อเสียง (Esteem Needs) เช่น ความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญ การมีชื่อเสียง ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ความต้องการการยอมรับในความสามารถ (Self-Actualization) เป็นความต้องการความเข้าใจ และการยอมรับความสามารถของบุคคล ซึ่งเป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์ที่ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

สำหรับความต้องการภายหลัง เช่น ความภาคภูมิใจ ความดี ความสวยงาม ความมีระเบียบวินัย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นต้น จะไม่มีการแบ่งความสำคัญใดๆ เรื่องจะมีความสำคัญเท่าเทียมกันหมด

4. ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) ตามหลักสากล ซึ่งกล่าวถึงสิทธิมนุษยชน ข้อที่ 1 กล่าวว่า “ มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ ต่างมีเหตุผลและมโนธรรมซึ่งจะต้องปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ ” ดังนั้น ในการติดต่อสัมพันธ์กับมนุษย์จึงควรกระทำด้วยความเคารพและความตระหนักในศักดิ์ศรีของเขา ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นมนุษย์ที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลก็ตาม

ลักษณะและหลักการสร้างความมีมนุษยสัมพันธ์

ซูซีย์ สมิทท์ไกร และสมชาย เตียวกุล (2530: 6-10) กล่าวว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นคุณลักษณะและเป็นความสามารถที่เรียนรู้และพัฒนาได้โดยการเรียนรู้และพัฒนาดังกล่าวดังจะต้องครอบคลุมองค์ประกอบพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านจิตใจ ได้แก่ การมองเห็นและยอมรับในคุณค่าของความสามารถ ความดีงามทั้งของตนและผู้อื่น พร้อมทั้งจะส่งเสริมและพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดของแต่ละบุคคล
2. องค์ประกอบทางด้านการแสดงออก ได้แก่ การแสดงออกซึ่งความเข้าใจตนเองและผู้อื่น การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคล

วิจิตร อวระกุล (2537 : 76-78) ได้กล่าวถึง ลักษณะมนุษยสัมพันธ์ที่ดีไว้ดังนี้

1. บุคลิกภาพ (Personality) รูปร่างหน้าตา การแต่งตัว การเคลื่อนไหว การพูดจา ทำให้รู้สึกว่าเป็นคนมีเสน่ห์

2. การมีท่าทางดี (Handsome) กิริยามารยาทเรียบร้อย พุดคุยสนุกสนาน
3. ความเป็นเพื่อน (Frienliness) ทำตัวเป็นกันเอง
4. มีความอ่อนน้อม (Modesty)
5. การมีน้ำใจช่วยเหลือ (Helpful)
6. การให้ความร่วมมือดี (Cooperation)
7. การมีความกรุณา (Kindeess) เอื้อเฟื้อน้ำใจแก่ผู้ได้รับความทุกข์ยาก และคนทั่วไป
8. เป็นคนมีประโยชน์ (Contribution)
9. มีการสร้างสรรค์ (Constructive) ไม่ถ่วงหรือหน่วงเหนี่ยวความก้าวหน้าของผู้อื่น
10. การมีอารมณ์ดี (Good Emotion) การควบคุมอารมณ์และใช้ได้อย่างเหมาะสม
11. มีความกระตือรือร้น (Enthusiasm) เบิกบาน แจ่มใส ว่องไว กระฉับกระเฉง
12. มีความรับผิดชอบ (Responsibility) ต่อการทำงาน คำพูด รักษาเวลา
13. มีความอดทน (Patient) ต่อความยากลำบาก กิริยาท่าทาง การกระทำ
14. มีความขยันขันแข็ง (Diligent) ขยันต่อการทำงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ
15. มีความพยายาม (Attempt) ปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ
16. มีปฏิภาณ (Intelligence) มีความแพรวพราวในการสร้างความสัมพันธ์อันดี

สุรพงศ์ อำพันวงษ์ (2537 : 7) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นและบทบาทที่มีความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. รู้จักบทบาทและสถานภาพของตนเองในปัจจุบัน รับผิดชอบต่องานในหน้าที่
2. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ การสนใจใฝ่หาความรู้ในงานที่จะปฏิบัติ
3. ต้องมีการประเมินความสามารถของตนเองได้
4. ต้องช่วยเหลือตนเองหรือทำงานด้วยตนเองก่อนที่จะให้ผู้อื่นช่วย
5. ทำงานด้วยความขยัน ฉลาด มีไหวพริบ เสียสละและอดทน

การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

ละเมียด ลิ้มอักษร (2520 : 15-16) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการศึกษาของเด็ก สรุปได้ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้เด็กรู้จักจัดตารางการทำงาน การเล่น และการพักผ่อนให้ได้สัดส่วน ถ้างานทางโรงเรียนมีงานหนักอยู่แล้ว ก็ลดงานทางบ้านให้เบาลง และดูแลให้เด็กได้ทำงานที่โรงเรียน มอบหมายความสำเร็จเรียบร้อย ก็จะช่วยให้เด็กได้รับผลสำเร็จอย่างดีในการเรียน

2. อบรมสั่งสอนให้เด็กรู้จักคบเพื่อน และรู้จักการสมาคม

3. ให้โอกาสเด็กได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ของบ้านเพื่อเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบ และความร่วมมือกับหมู่คณะ

4. ยินยอมให้เด็กใช้จ่ายเอง และทำบัญชีจ่ายของตนไว้ เพราะในระยะนี้เด็กได้เรียนทำบัญชีรับ-จ่าย มาแล้ว เป็นการช่วยให้การสอนทางโรงเรียนสมบูรณ์ขึ้น

5. ส่งเสริมให้เด็กตัดสินใจได้ถูกต้อง เช่น อบรมให้เด็กเห็นคุณประโยชน์ของการอ่าน เด็กก็จะสามารถให้เหตุผลตัดสินใจใช้เวลาว่างอ่านหนังสือมากขึ้นด้วยความเต็มใจ การปล่อยให้เด็กได้รับผลดีจากการตัดสินใจผิด ก็จะเป็นการช่วยให้เด็กรู้จักตัดสินใจได้ดีขึ้น

6. ยั่วยุให้เด็กสนใจค้นคว้าหาความรู้ โดยการเป็นกำลังใจให้เด็ก ตอบคำถามด้วยความเอาใจใส่และกระตือรือร้น ยั่วยุให้เด็กกล้าแสดงออกตามความคิดเห็นต่าง ๆ ตามความสนใจ

ธีระ ชัยยุทธธรรม (2526 : 68-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในปกครอง สรุปได้ดังนี้

1. ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ต่อการเรียนและเข้าใจนักเรียนอย่างเพียงพอ

2. พยายามสังเกตเด็กที่อยู่ในความปกครองของตนว่า ชอบทำกิจกรรมอะไรบ้าง พยายามหาสิ่งที่มีประโยชน์ให้เด็กได้ทำตามความชอบ

3. ผู้ปกครองควรเลือกรายการในการดูโทรทัศน์ และภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับนักเรียนและแบ่งเวลาในการดูโทรทัศน์ให้เป็นสัดส่วน

4. หาโอกาสพานักเรียนไปเที่ยวพักผ่อน และให้มีโอกาสได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการพักผ่อนแล้ว ยังเป็นการไปทัศนศึกษาอีกด้วย

5. จัดหาหนังสือที่ดี มีประโยชน์เหมาะสมสำหรับวัยของนักเรียน ให้นักเรียนได้อ่าน

6. จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่ มีบรรยากาศที่ดี เพื่อดึงดูดให้เด็กอยู่บ้าน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง คือ การที่ผู้ปกครองติดตามดูแล เป็นกำลังใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียนและหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในการเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักคิดและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่ ดังนั้น การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองนี้มีส่วนสำคัญยิ่งในการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียน

7. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว(Multivariate Multiple Regression Analysis: MMR)

การวิเคราะห์ระดับมัลติแวลูเอท

การวิเคราะห์ระดับมัลติแวลูเอท (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 2 – 6; อ้างอิงจาก Harris. 1975: 5; Kerlinger & Pedhazur. 1973: 372) หมายถึง การจัดกลุ่มเทคนิคทางสถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการสถานการณ์วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์กลุ่มตัวแปรตามตั้งแต่สองตัวขึ้นไปและไม่จำกัดตัวแปรอิสระ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การวิเคราะห์ระดับมัลติแวลูเอทเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหรือกลุ่มตัวแปรอิสระกับกลุ่มตัวแปรตาม ซึ่งบางสถานการณ์การวิจัยไม่จำเป็นต้องกำหนดว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มตัวแปรอิสระหรือกลุ่มใดเป็นตัวแปรตาม

การวิเคราะห์ระดับมัลติแวลูเอท เริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งบทบาทและความสำคัญของการวิเคราะห์มัลติแวลูเอทจะยิ่งเพิ่มขึ้นมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ ทั้งนี้เพราะนักวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์จำนวนไม่น้อยได้เริ่มตระหนักถึงความยุ่งยากซับซ้อนของปรากฏการณ์ที่มุ่งศึกษาว่าบ่อยครั้งที่ปรากฏการณ์เหล่านี้มีหลายมิติหรือเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อื่นๆ มากมาย จนทำให้ไม่สามารถแยกปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งออกมาศึกษาได้โดยลำพัง ถ้าประสงค์ผลการวิจัยที่ลึกซึ้งและครอบคลุม

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression Analysis: MMR) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรอิสระและกลุ่มตัวแปรตามตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีมาตรวัดระดับอันตรภาคชั้นหรืออัตราส่วน โดยดำเนินการวิเคราะห์ตัวแปรตามหลายตัวพร้อมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระกับกลุ่มตัวแปรตาม ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มรวมหรือกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแต่ละตัวหรือกลุ่มย่อยของตัวแปรตามได้อีกด้วย นอกจากนั้นแล้วยังสามารถควบคุมความคลาดเคลื่อนมาตรฐานได้ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 13)

ส่วนหลักการที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัวเป็นแบบเดียวกันกับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตัวเดียว (Univariate Multiple Regression) เมื่อได้ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ต้องทำการวิเคราะห์ต่อไปโดยใช้การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณสำหรับตัวแปรตามแต่ละตัวต่อไป วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัวนั้นนับว่าเป็นสถิติวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์มาก เพราะเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะปรากฏการณ์จริงในธรรมชาติ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นโดยเอกเทศแต่เกิดโดยสัมพันธ์กับปรากฏการณ์อื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน จุดที่เป็นปัญหาคือความซับซ้อนของวิธีการวิเคราะห์ แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปมากมาย ซึ่งทำให้ นักวิจัยสามารถ

ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติมากขึ้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2543: 266)

สมมติว่าข้อมูลที่จะดำเนินการวิเคราะห์ประกอบด้วยตัวแปรตามจำนวน p ตัวแปร และตัวแปรอิสระจำนวน q ตัวแปร แบบจำลองเส้นตรงที่เชื่อมโยงตัวแปรทั้งสองกลุ่มย่อยเข้าด้วยกันย่อมประกอบด้วยสมการถดถอยระดับยูนิแวลเทจำนวน p สมการ ดังปรากฏการณ์ตามสมการต่อไปนี้ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 14)

$$\begin{aligned} Y_{i1}Y_{i2}Y_{i3}\dots Y_{ip} = & [\alpha_1\alpha_2\alpha_3\dots\alpha_p] \\ & + X_{i1}[\beta_{11}\beta_{12}\beta_{13}\dots\beta_{1p}] \\ & + X_{i2}(\beta_{21}\beta_{22}\beta_{23}\dots\beta_{2p}) \\ & + X_{i3}(\beta_{31}\beta_{32}\beta_{33}\dots\beta_{3p}) \\ & \vdots \\ & + X_{iq}(\beta_{q1}\beta_{q2}\beta_{q3}\dots\beta_{qp}) \\ & + [e_{i1}e_{i2}e_{i3}\dots e_{ip}] \end{aligned}$$

เมื่อ	Y_{ik} แทน	ตัวแปรตามลำดับที่ k ของตัวการที่ i
	Y_{ij} แทน	ตัวแปรอิสระที่ j ของตัวการที่ i
	e_{ik} แทน	ตัวแปรผิดพลาดลำดับที่ k ของตัวการที่ i
	α แทน	ตัวคงที่
	β แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

สำหรับตัวแปรตาม Y และตัวแปรผิดพลาด e สัญลักษณ์ฟังก (subscript) ตัวที่สอง ถูกระบุไว้สำหรับการแสดงลำดับที่ของตัวแปรตาม นอกจากนี้ทั้ง α และ β จะมีขนาดแตกต่างกัน สำหรับแต่ละสมการถดถอยของยูนิแวลเท

สมการรูปปกติ

$$\begin{aligned} \begin{bmatrix} Y_{11} & Y_{12} & \dots & Y_{1p} \\ Y_{21} & Y_{22} & \dots & Y_{2p} \\ \vdots & & & \vdots \\ Y_{N1} & Y_{N2} & \dots & Y_{Np} \end{bmatrix} &= \begin{bmatrix} 1X_{11} & X_{12} & \dots & X_{1q} \\ 1X_{21} & X_{22} & \dots & X_{2q} \\ \vdots & & & \vdots \\ 1X_{N1} & X_{N2} & \dots & X_{Nq} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \alpha_1 & \alpha_2 & \dots & \alpha_p \\ \beta_{11} & \beta_{12} & \dots & \beta_{1p} \\ \vdots & & & \vdots \\ \beta_{q1} & \beta_{q2} & \dots & \beta_{qp} \end{bmatrix} \\ &+ \begin{bmatrix} e_{11} & e_{12} & \dots & e_{1p} \\ e_{21} & e_{22} & \dots & e_{2p} \\ \vdots & & & \vdots \\ e_{N1} & e_{N2} & \dots & e_{Np} \end{bmatrix} \end{aligned}$$

สมการรูปเมตริก

$$\begin{array}{ccccc} \tilde{Y} & = & \tilde{X} & \tilde{B} & + & \tilde{E} \\ (N \times p) & & [N \times (q+1)] & [(q+1) \times p] & & (N \times p) \end{array}$$

เมื่อ	N แทน	จำนวนตัวการ
	p แทน	จำนวนตัวแปรตาม
	q แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	(q+1) แทน	จำนวนตัวแปรอิสระบวกด้วยตัวคงที่ (α)
	$\tilde{Y}$ แทน	เมตริกขนาด $(N \times p)$ ของตัวแปรตาม
	$\tilde{X}$ แทน	เมตริกขนาด $[N \times (q+1)]$ ของตัวแปรอิสระ
	$\tilde{B}$ แทน	เมตริกขนาด $[(q+1) \times p]$ ของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
	$\tilde{E}$ แทน	เมตริกขนาด $(N \times p)$ ของตัวแปรผิดพลาด

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยจะต้องกำหนดค่ากำลังสองต่ำสุด (Least Square Principle) ให้ครอบคลุมทั้ง error sum of square และ error sum of cross product

ในการวิเคราะห์ระดับยูนิแวกเรียท ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ($\hat{\beta}$) ได้รับการเลือกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้ SSE เป็นค่าต่ำสุด

$$C = \sum e_i^2 = e'e$$

การที่จะทำให้ C มีค่าต่ำสุดได้นั้น $\frac{\partial C}{\partial \hat{\beta}'}$ จะต้องเท่ากับศูนย์ ซึ่งจะทำให้ปรากฏสมการปกติ (normal equations) ดังนี้

$$\tilde{X}'\tilde{X}\hat{\beta} = \tilde{X}'\tilde{Y}$$

ในที่นี้ $\tilde{Y}$ ก็คือ คอลัมน์เวกเตอร์ของตัวแปรตามตัวหนึ่ง ขึ้นต่อมาคูณตลอดสมการด้วย $(\tilde{X}'\tilde{X})^{-1}$ เพื่อหาค่าของ $\hat{\beta}$

$$(\tilde{X}'\tilde{X})^{-1}(\tilde{X}'\tilde{X})\hat{\beta} = (\tilde{X}'\tilde{X})^{-1}\tilde{X}'\tilde{Y}$$

เนื่องจาก $(\tilde{X}'\tilde{X})^{-1}(\tilde{X}'\tilde{X})$ เท่ากับ 1 เพราะฉะนั้นค่า $\hat{\beta}$ จึงปรากฏตามสมการดังนี้

$$\hat{\beta} = (\tilde{X}'\tilde{X})^{-1}(\tilde{X}'\tilde{Y})$$

กล่าวได้ว่า $\hat{\beta}$ เป็นตัวประมาณค่าที่ดีที่สุดของ β ทั้งนี้เพราะ $\hat{\beta}$ สามารถให้ค่าผลบวกกำลังสองต่ำสุดของค่าผิดพลาด (C) ในกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์ระดับมัลติแวร์เอทหรือตัวแปรตามหลายตัว การกะประมาณค่า $\hat{B}$ สามารถกระทำได้โดยการลดค่า Squared Sample ของตัวแปรผิดพลาดสำหรับตัวแปรตามทุกตัวแปรให้มีขนาดค่าต่ำสุด ผลบวกกำลังสองของค่าผิดพลาดสำหรับตัวแปรตามตัวใดตัวหนึ่ง จะปรากฏเป็นค่าในเส้นทะแยงมุมของเมตริก $\hat{E}'\hat{E}$ การลดค่า C ต่ำสุด จำเป็นต้องกำหนดค่า partial derivatives ซึ่งเกี่ยวข้องกับ elements ของ $\hat{B}$ ให้เท่ากับศูนย์ก่อนแก้สมการ ผลที่ได้รับ คือ สมการปกติ ดังนี้

$$(\hat{X}'\hat{X})\hat{B} = \hat{X}'\hat{Y}$$

สมการปกติในกรณีมัลติแวร์เอท ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับในกรณียูนิแวร์เอท เว้นแต่ว่าในกรณี มัลติแวร์เอท เมตริก $\hat{B}$ และ $\hat{Y}$ จะประกอบด้วยหลายคอลัมน์ แทนที่จะเป็นคอลัมน์เดียว

ต่อมาคูณตลอดสมการ $(\hat{X}'\hat{X})\hat{B} = \hat{X}'\hat{Y}$ ด้วย $(\hat{X}'\hat{X})^{-1}$ เพื่อหาค่าของ $\hat{B}$

$$\begin{aligned} (\hat{X}'\hat{X})^{-1}(\hat{X}'\hat{X})\hat{B} &= (\hat{X}'\hat{X})^{-1}\hat{X}'\hat{Y} \\ \hat{B} &= (\hat{X}'\hat{X})^{-1}\hat{X}'\hat{Y} \end{aligned}$$

ในที่นี้ $\hat{B}$ ซึ่งเป็นตัวประมาณค่าของ B จัดเป็นเมตริกขนาด $[(q+1) \times p]$ นอกจากนี้ ถ้ากำหนดให้ $(\hat{X}'\hat{X})^{-1}$ เท่ากับ $\hat{G}$ ซึ่งหมายถึงปัจจัยความแปรปรวนร่วม (Covariance Factor) สามารถเขียนเป็นสมการใหม่ได้ ดังนี้

$$\hat{B} = \hat{G}(\hat{X}'\hat{Y})$$

ข้อที่ควรสังเกต คือ トラバิดที่จำนวนตัวแปรอิสระและจำนวนตัวแปรตามคงเดิม การเปลี่ยนตำแหน่งของตัวแปรอิสระหรือตัวแปรตาม ย่อมไม่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดค่า แต่มีผลเพียงการเปลี่ยนตำแหน่งของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยให้อยู่ในลำดับที่ถูกต้องตรงกับตัวแปรอิสระหรือตัวแปรตามที่ย้ายตำแหน่งตามไปเท่านั้น นอกจากนี้การเพิ่มหรือการลดตัวแปรตามไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแต่ประการใด อย่างไรก็ตามการเพิ่มหรือการลดตัวแปรอิสระย่อมส่งผลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งค่าคงที่ (α) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยทั้งหมด (β) ทั้งหมด

นอกจากนี้ เมตริกขนาด $(p \times p)$ ของผลบวกรวมของผลคูณ (Total Sum of Products) $\hat{Y}'\hat{Y}$ หรือที่ใช้สัญลักษณ์ว่า S_{TT} ในกรณีมัลติแวร์เอทก็สามารถแยกส่วนเป็นค่าผลบวกได้

เช่นเดียวกับในกรณี ยูนิแวกเรียทเช่นกัน กล่าวคือ

$$\text{กรณียูนิแวกเรียท} \quad SST = SSR + SSE$$

$$\text{กรณีมัลติแวกเรียท} \quad S_{\sim T} = S_{\sim R} + S_{\sim E}$$

$$\text{หรือ} \quad Y'Y = [Y'XGX'Y] + [Y(I-XGX')Y]$$

$$\text{เมื่อ} \quad G \quad \text{แทน เมตริกของปัจจัยความแปรปรวนร่วม หรือ } (X'X)^{-1}$$

$$I \quad \text{แทน เมตริกลำดับ N ไเดนติตี้ (Order – N Identity Matrix)}$$

$$S_{\sim R} \text{ หรือ } [Y'XGX'Y] \text{ คือ Sum of Products ที่ได้รับการอธิบาย}$$

$$S_{\sim E} \text{ หรือ } [Y(I-XGX')Y] \text{ คือ Sum of Products ของตัวแปร}$$

ผิดพลาด

อนึ่ง ค่าต่าง ๆ บนเส้นทะแยงมุมของ $S_{\sim T}$ ก็คือผลบวกกำลังสองของค่าสังเกตการณ์ (Sums of Squared of the Observed Scores) สำหรับแต่ละตัวแปรตาม ขณะที่ค่าต่าง ๆ นอกเส้นทะแยงมุมก็คือผลบวกคูณข้าม (Sum of Cross Products) สำหรับค่าต่าง ๆ ของ $S_{\sim R}$ ก็คือผลบวกกำลังสองของค่าพยากรณ์ (Sums of Square of the Predicted Scores) สำหรับแต่ละตัวแปรตาม กล่าวได้ว่า $(S_r)_{kk}$ มีขนาดใกล้เคียงกับ $(S_T)_{kk}$ ยิ่งขึ้นเพียงใดหรือยิ่งขนาดค่า $(S_e)_{kk}$ เล็กลงเพียงใด การพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยอาศัยข้อมูลจากตัวแปรอิสระจะยิ่งมีความแม่นยำสูงขึ้นเพียงนั้น

เกณฑ์อัตราส่วนไลลิสต และสถิติเอฟของราว์

เกณฑ์อัตราส่วนไลลิสตซึ่งใช้แทนด้วยสัญลักษณ์ Λ (Wilks's Lambda) หมายถึง อัตราส่วนระหว่าง การวัดไลลิสตของข้อมูลภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ (H_0) เทียบกับการวัดไลลิสตของข้อมูลภายใต้สมมติฐานแย้ง (H_1) ดังสมการ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 24)

$$\Lambda = \frac{|\hat{\Sigma}|}{|\hat{\Sigma}_0|}$$

เมื่อ $\hat{\Sigma}_0$ แทน ตัวประกอบค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance – Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Error) ภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ (H_0)

$\hat{\Sigma}$ แทน ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance – Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Error) ภายใต้สมมติฐานแย้ง (H_1)

หากขนาดของสถิติอัตราส่วนไลลิสตมีขนาดเล็กลงเพียงใด โอกาสที่จะหักล้าง

สมมติฐานปฏิเสธก็ยังมีเพิ่มสูงขึ้นเพียงนั้น ในทางกลับกันยิ่งขนาดค่าของ $|\hat{\Sigma}|$ และ $|\hat{\Sigma}_0|$ ใกล้เคียงกันมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่สมมติฐานปฏิเสธจะเป็นจริงก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น

สถิติเอฟของราวว์ หรือ ราวว์ – เอฟ (Rao's F statistics)

$$F = \frac{1 - \Lambda^{1/s}}{\Lambda^{1/s}} \cdot \frac{ms + 1 - qp/2}{qp}$$

เมื่อ	s	แทน	$\sqrt{(p^2 q^2 - 4)/(p^2 + q^2 - 5)}$
	m	แทน	$ ne - (p + 1 - q)/2 $
	p	แทน	จำนวนตัวแปรตาม
	q	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	ne	แทน	องศาความเป็นอิสระของค่าผิดพลาด

8. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เกี่ยวกับความสามารถในการจัดการ

สุพจน์ ดวงเนตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2541 จำนวน 830 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดการ 6 ด้าน คือ ความสามารถในการประเมินสถานการณ์ ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการจัดระบบงาน ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ความสามารถในการตรวจสอบผลการทำงาน และความสามารถในการปรับปรุงการทำงาน เครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบประเภทสถานการณ์แบบเลือกตอบ มี 3 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ การตรวจให้คะแนนเป็น 3,2 และ 1 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านเท่ากับ .67 - .79 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดที่หาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า แบบวัดทั้ง 6 ด้าน วัดองค์ประกอบร่วมกันได้ 1 องค์ประกอบ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตั้งแต่ 0.28 - .89 เกณฑ์ปกติของแบบวัดรวมทั้งฉบับมีคะแนน T ปกติ ตั้งแต่ T 17 ถึง T 80

กรมวิชาการ (2542:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศักยภาพของเด็กไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาแบบวัดศักยภาพของเด็กไทยและจัดทำค่าปกติวิสัย สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามระดับชั้น เพศ ที่ตั้ง ขนาด และสังกัดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9,067 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8,053 คน และ

มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6,357 คน แบบวัดศักยภาพของเด็กไทยที่พัฒนานี้ มีเนื้อหาประกอบด้วย 1) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต 2) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ต่อการทำงาน และ 3) ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นสถานการณ์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีค่าทุกตัวเลือกจาก 1-4 แยกเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 45 ข้อ และฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 63 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า ฉบับที่ 1 สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่น 0.69 และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างคะแนนเต็ม 180 คะแนน และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละองค์ประกอบมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน พบว่ามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 140.34 และมีการกระจายของคะแนน เท่ากับ 11.63 มีศักยภาพสูงสุดในด้านทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต รองลงมา คือ ทักษะพื้นฐานที่จะเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และต่ำสุด คือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน ส่วนฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่น 0.80 และมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างคะแนนเต็ม 252 คะแนน และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละองค์ประกอบมีคะแนนเต็ม 84 คะแนน พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 203.09 และมีการกระจายของคะแนนเท่ากับ 15.99 และพบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 208.05 และมีการกระจายของคะแนน เท่ากับ 14.73 และในระดับมัธยมศึกษา มีศักยภาพสูงสุดในด้านทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม รองลงมาคือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงาน และต่ำสุด คือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต

กรมวิชาการ (2543:58-63) ได้ศึกษาทักษะกระบวนการจัดการของเด็กไทย : คุณลักษณะพฤติกรรม และการส่งเสริม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านทักษะการจัดการของเด็กไทย โดยเน้นในด้านความหมายของทักษะการจัดการ คุณลักษณะของเด็กที่มีทักษะการจัดการที่ดี พฤติกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการจัดการที่ดี และการส่งเสริมทักษะการจัดการแก่เด็กไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 14 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเทป และม้วนบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ และแบบบันทึกสรุปผลการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทักษะการจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานตามหน้าที่ด้วยความคิดสร้างสรรค์ที่ดีกว่าเดิมอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดข้อมูล เพื่อการเลือกใช้ทรัพยากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนควบคุมติดตามและประเมินผล ให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

2. องค์ประกอบคุณลักษณะเด็กไทยที่มีทักษะการจัดการที่ดี ได้ดี ลักษณะเป็นผู้นำรู้จักหน้าที่ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักประสานและทำงานร่วมกัน มีความคิดวิเคราะห์สร้างทางเลือกที่หลากหลาย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ควบคุมตนเองได้ ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ มีเหตุผล มีความสามารถสูง มีความคล่องตัว ทำงานอย่างเป็นระบบ มีมนุษยสัมพันธ์เป็น

คนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะกระบวนการ รู้จักตนเอง มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความกระตือรือร้น และมีความอยากรู้อยากเห็น

3. ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่า เด็กไทยมีทักษะการจัดการที่ดี ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีคุณลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากทักษะการจัดการ จำเป็นต้องใช้คุณลักษณะพื้นฐานที่เหมือนกัน แต่ลักษณะเหล่านั้นจะแตกต่างกันในเรื่องความเข้มข้นและรายละเอียดที่เพิ่มมากขึ้นตามวุฒิภาวะสติปัญญาพัฒนาการ และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าเด็กไทยแต่ละระดับการศึกษาที่มีทักษะการจัดการที่ดี มีคุณลักษณะที่ต่างกันนั้น เนื่องจากมีความแตกต่างกันในเรื่องของวัย ความคิดประสบการณ์ และลักษณะในการเรียนแต่ละระดับการศึกษา

4. ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่า เด็กไทยระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่มีทักษะการจัดการไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการจัดการ เกิดจากการใช้ประสบการณ์ของเด็ก ในการคิดวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผลงานและปรับปรุงงานอยู่เสมอ ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่า เด็กไทยแต่ละระดับการศึกษาที่มีทักษะการจัดการแตกต่างกัน เนื่องจากวัย ประสบการณ์ สติปัญญา วุฒิภาวะ พัฒนาการ สภาพแวดล้อม ความต้องการพึ่งพา และความมีอิสระในแต่ละระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การใช้ทักษะการจัดการจึงต้องแตกต่างกันตามไปด้วย

5. พฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กไทยที่มีทักษะการจัดการที่ดี ประกอบด้วย ความสามารถในการจัดกิจกรรม การศึกษาด้วยตนเอง การเป็นผู้นำและผู้ตาม การคิดวางแผน การลงมือปฏิบัติ การนำเสนอแนวทางการปฏิบัติงาน การคิดและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การจัดหมวดหมู่ ระบบงานด้วยมุมมองที่หลากหลาย การวิจารณ์ การอยู่ร่วมกันในสังคม การวางระบบงานอย่างมีเหตุผล การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกล้าแสดงความคิดเห็น การเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดเชิงระบบ และมีรูปแบบการคิด การแสดงความคิดหรือรสนิยม ในสิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

6. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กไทยดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อม การส่งเสริมและสนับสนุนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ข้อมูล สื่อ ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ 3) ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ การจัดการผลิตสิ่งที่ตนปรารถนาได้สำเร็จ และ 4) ปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ มีครูที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนร่วมงานที่ดี และสื่อที่ส่งเสริมให้จัดการและโครงการได้ดี

7. ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กไทยจัดการไม่เป็น ได้แก่ การสอนแบบท่องจำ ครูไม่ฝึกให้เด็กจัดการด้วยตนเอง เด็กทำตามคำสั่ง ไม่มีความเป็นผู้นำ ไม่มีโอกาสได้ใช้กระบวนการ ไม่มีโอกาสวิเคราะห์เหตุผล ไม่มีโอกาสวางแผน ไม่มีโอกาสสร้างทางเลือกที่หลากหลาย ไม่เข้าใจหน้าที่ ไม่มีความรับผิดชอบและความเชื่อมั่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจแทนเด็ก ไม่เน้นให้เด็กได้พึ่งตนเอง ครูหรือผู้ปกครองไม่เปิดโอกาสให้เด็กจัดการสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

8. แนวทางที่โรงเรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องดำเนินการ เพื่อช่วยให้เด็กไทยมีพัฒนาการที่ดีด้านทักษะการจัดการ ได้แก่ ต้องให้ทักษะกระบวนการแก่เด็กในทุกสาระวิชาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เรียนรู้จากของจริง เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด

งาน ปฏิบัติงาน ประเมินผลงาน และแก้ไขปรับปรุงงาน โดยใช้การทำงานแบบกระบวนการกลุ่ม และจะต้องประสานงานกับผู้ปกครองให้ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีทักษะการจัดการที่บ้านด้วย

วันนิภา เลิศล้ำศรีเทียน (2535 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดการทางธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดการทางธุรกิจตามโครงสร้างของแบบทดสอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วยความสามารถ 6 ด้าน คือ ความสามารถในการประเมินสถานการณ์ ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการจัดระบบงาน ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ความสามารถในการตรวจสอบผลการทำงาน และความสามารถในการปรับปรุงการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรม ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และกรมอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,1012คน เครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 5 ตัวเลือก การตรวจให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จำนวน 43 ข้อ ผลการวิจัย พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .633 แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเกณฑ์ปกติมีพิสัยคะแนนตั้งแต่ 108 ถึง 188 และ 115 ถึง 190 คะแนนตามลำดับ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่า ความสามารถในการจัดการนั้นเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่มีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งจากการศึกษา สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความสามารถในการจัดการจะต้องพฤติกรรม คือ มีการคิดวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุงผลงาน นอกจากนั้นยังพบว่า มีคุณลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถในการจัดการ จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ และความมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ซึ่งการส่งเสริมความสามารถในการจัดการให้เกิดขึ้นนั้นมีวิธีการที่หลากหลาย แต่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวกับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทิศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ (2528: ค-จ)ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ถึงปี พ.ศ.2528 ดำเนินการวิจัย 4 ตอน ต่อเนื่องกันเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการศึกษาในขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพการณ์จริง ในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนขาดทักษะการเป็นหัวหน้ากลุ่ม 31 รายการ จากทั้งหมด 36 รายการและขาดทักษะการเป็นสมาชิกกลุ่ม 10 รายการจากทั้งหมด 24 รายการ ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้านักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ด้านการสรุปและประเมินผลและด้านคุณสมบัติทั่วไปบาง

ประการ ในขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบของการฝึกทักษะการทำงาน กลุ่มขั้นที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพขั้นสุดท้ายเป็นการสรุปรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ผลการศึกษาทั้งหมดทำให้ได้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

สุนันท์ กิตตินรนนท์(2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้บทบาทสมมุติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมุติมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยเกี่ยวกับความขยัน อดทน

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 179) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน โดยใช้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 1,415 คน ครูจำนวน 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 10 ผลการศึกษา พบว่า ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ได้แก่ ความสนใจ ความตั้งใจ และเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความตั้งใจเรียนและขยันหมั่นเพียรในการเรียนจะประสบผลสำเร็จทางการเรียน ส่วนนักเรียนที่ไม่สนใจ ไม่ตั้งใจ และไม่ขยันหมั่นเพียรในการเรียนจะประสบความล้มเหลวในการเรียน

กษิมา วิริยะ (2526 : 115-118) ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ แต่มีบางคนมีความคิดรวบยอดที่อยู่ในระดับไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถของตนในด้านการศึกษา การทำงานโดยไม่เลือกงาน และไม่ดูถูกงานที่สุจริต การตรงต่อเวลาในการนัดหมายและการยอมรับผิดในการกระทำของตนในงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนชายและหญิง และสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครองไม่มี ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อ

ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบและความขยันหมั่นเพียร

ประทุมมาศ ตรีวิทย์ (2530 : 53-55) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน ด้านความต้องการ ด้านระดับชั้น ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านการมีสุขภาพ และเพศ จะมีความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทโรงเรียนสหศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 400คน จากทั้งหมด 5 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพทั่วไปของนักเรียน เช่น ชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ แบบสอบถามความต้องการ แบบตรวจวัดสุขภาพ แบบสอบถามความอดทนในการศึกษาเล่าเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความต้องการทางร่างกายที่สมบูรณ์ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ สังคม และด้านอื่น ๆ ในระดับ น้อย มากและมากที่สุด จะมีความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนมากกว่านักเรียนที่มีความต้องการน้อยที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จะเห็นว่าความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีระดับมากน้อยต่างกันเป็นเหตุทำให้มีความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนต่างแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มที่มีความต้องการน้อยที่สุดมีความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่านักเรียนที่มีสุขภาพไม่ดีมีความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนมากกว่านักเรียนที่มีสุขภาพดี

งานวิจัยในต่างประเทศ

เกี่ยวกับความสามารถในการจัดการ

เกสเนอร์ (Kesner. 1998:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการจัดการของเด็กปฐมวัยที่มีต่อความปลอดภัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดูแลตนเองให้ปลอดภัยของเด็กก่อนวัยเรียนระหว่างที่อยู่กับผู้ปกครองและอยู่กับครู และศึกษาถึงความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กก่อนวัยเรียน 66 คน และเป็นเด็กเชื้อสายแอฟริกัน – อเมริกัน โดยร้อยละ 45 มาจากครอบครัวที่มีพ่อแม่ หรือแม่เพียงคนเดียว ผลการศึกษา ปรากฏว่าความสัมพันธ์ของครูกับเด็กไม่มีผลต่อทักษะการจัดการ และความสัมพันธ์ระหว่างเด็กชายกับครูและผู้ปกครองมีผลต่อทักษะการจัดการน้อยกว่าเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญ

คลาร์ก (สิทธิพงษ์ สุพรม: 70 อ้างอิงจาก Clarke.2003;online) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมการจัดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมด้วยการจัดการที่มีประสิทธิภาพ กล่าวถึง การสำรวจ คุณลักษณะของนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการทางความคิดของกระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยทำการศึกษาเป็นระยะเวลามากกว่า 9 เดือน ทำให้ทราบถึงพัฒนาว่า สภาพแวดล้อมภายนอก และความสามารถในการจัดการทำให้มีการจัดการทางความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาการสังเกต คือ ก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกประสบการณ์ ระยะเวลาในการสังเกตให้นักเรียนมีส่วนร่วมสูงและทำให้มีความสามารถจัดการทางความคิดที่ดีขึ้น ซึ่งจากการ

สัมภาษณ์ 2 ครั้ง ระหว่างเรียน พบว่า การเพิ่มโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ทำให้ทีมมีการพัฒนา ซึ่งการกระตุ้นตลอดเวลาโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาความนึกคิด การทำงานอย่างเป็นกระบวนการ และทำให้เกิดความสามารถในการจัดการ

เกี่ยวกับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

กู๊ด และคนอื่น ๆ (Good and others.1990: 56-62) ศึกษาการใช้การทำงานกลุ่มในการสอนคณิตศาสตร์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากครูมากกว่า 400 คน ที่ใช้การทำงานกลุ่มในการสอนคณิตศาสตร์มากกว่า 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 15 ห้อง โดยกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 5 คนแรกสุดและ 5 คนสุดท้าย แล้วกลุ่มนักเรียน 2 คน ทำการสังเกตอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานกลุ่มช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความกระตือรือร้นการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และช่วยเพิ่มพูนความคิดเชิงคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีความสามารถสูงมีแนวโน้มที่จะควบคุมกลุ่มได้หรือไม่ก็ทำงานตามลำพัง อีกทั้งนักเรียนต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องการสื่อสารในขณะทำงานกลุ่มด้วย

เพ็ตตี (Petty. 1994 : 4) ได้ศึกษาการเข้ากลุ่มและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อกันของเด็กปฐมวัย ใช้เวลาในการศึกษา 8 เดือน โดยสังเกตในขณะที่เด็กเล่น ทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีทักษะกระบวนการทางสังคม (Process Social Skill) และแบบแผนการติดต่อสื่อสารทางภาษา (Verbal Communication Strategies)จะเป็นที่ชื่นชมและยอมรับจากเพื่อนเมื่อพวกเขาจะเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 11 โรงเรียน โดยมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 9,312 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาครภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 387 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สรรวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร แล้วจัดทำกรอบของการสุ่ม (Sampling Frame) จากการสำรวจโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาครภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 พบว่ามีทั้งหมดจำนวน 11 โรงเรียนและจำนวนนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนห้องและจำนวนนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน
จังหวัดสมุทรสาคร

เขตที่ตั้ง	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน						รวม	
		ม.1		ม.2		ม.3			
		ห้อง	คน	ห้อง	คน	ห้อง	คน	ห้อง	คน
ในเขต อำเภอ เมือง	1.สมุทรสาครวิทยาลัย	14	662	12	634	13	546	39	1,842
	2.สมุทรสาครบูรณะ	12	595	12	584	12	595	36	1,774
	3.เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์	7	258	7	282	6	199	20	739
	4.พันท้ายนรสิงห์วิทยา	4	120	4	141	4	162	12	423
	5.สมุทรสาครวุฒิชัย	6	249	6	211	6	231	18	691
นอก เขต อำเภอ เมือง	6.กระทุ่มแบน “วิเศษสมุท คุณ”	12	483	12	414	12	395	36	1,292
	7.กุศลวิทยา	1	46	2	55	2	45	5	146
	8.อ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์	10	458	8	351	8	365	26	1,174
	9.วัดธรรมจริยาภิรมย์	7	279	7	256	7	207	21	751
	10.หลักสองส่งเสริมวิทยา	2	69	2	52	2	50	6	171
	11.วัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์ อุปถัมภ์	3	120	3	95	3	94	9	309
	รวม	78	3,339	75	3,084	75	2,889	228	9,312

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร 2551

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 11 โรงเรียน โดยใช้เขตที่ตั้งในอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมืองเป็นชั้น (Strata) และโรงเรียน เป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้กลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียนคือในเขตอำเภอเมือง คือ โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ และโรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา ในเขตนอกอำเภอเมือง คือโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” และ โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนของแต่ละโรงเรียน ในระดับชั้น ม.1 ม.2 และ ม.3 มาระดับชั้นละ 1 ห้องเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้จำนวนนักเรียนระดับชั้นม.1 จำนวน 140 คน ระดับชั้น ม.2 จำนวน 127 คน และระดับชั้น ม.3 จำนวน 120 คน รวมทั้งหมด 387 คน ดังรายละเอียดในตาราง

ตาราง 2 จำนวนห้องเรียน และนักเรียนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้

เขตที่ตั้ง	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียนและนักเรียนของประชากร						จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง		
		ม.1		ม.2		ม.3		ม.1	ม.2	ม.3
		ห้อง	คน	ห้อง	คน	คน	คน	คน	คน	คน
ในเขต อำเภอเมือง	1.สมุทรสาครบูรณะ	12	595	12	584	12	595	40	38	40
	2.พันท้ายนรสิงห์ วิทยา	4	120	4	141	4	162	30	28	25
นอกเขต อำเภอเมือง	3. กระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุน”	12	483	12	414	12	395	40	34	30
	4. วัดธรรมจริยา ภิรมย์	7	279	7	256	7	207	30	27	25
	รวม	35	1,477	35	1,395	35	1,359	140	127	120

2.การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่พัฒนาขึ้น ได้แก่

1.1 แบบวัดลักษณะมุงอนาคต เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามวัดลักษณะมุงอนาคต ของ ละออ แก้วสุวรรณ (2547 : 130) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

1.2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ของ สุภิญญา เลี้ยววานิชย์ แก้วสุวรรณ (2545 : 81-82) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

1.3 แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามวัดมนุษยสัมพันธ์ ของ ละออ แก้วสุวรรณ (2547 : 126) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

1.4 แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ของ สิทธิพงษ์ สุพรหม (2549 : 162-163) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

1.5 แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของ จำเริญร นนทมิตร (2547 : 84-87) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

1.6 แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ของ ชัชชลิณี จุงพิวฒิ (2547 : 105-108) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

2. เครื่องมือที่สร้างขึ้น ได้แก่

แบบวัดความสามารถในการจัดการ มีลักษณะเป็นแบบวัดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก คือ ก. , ข. และ ค.

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

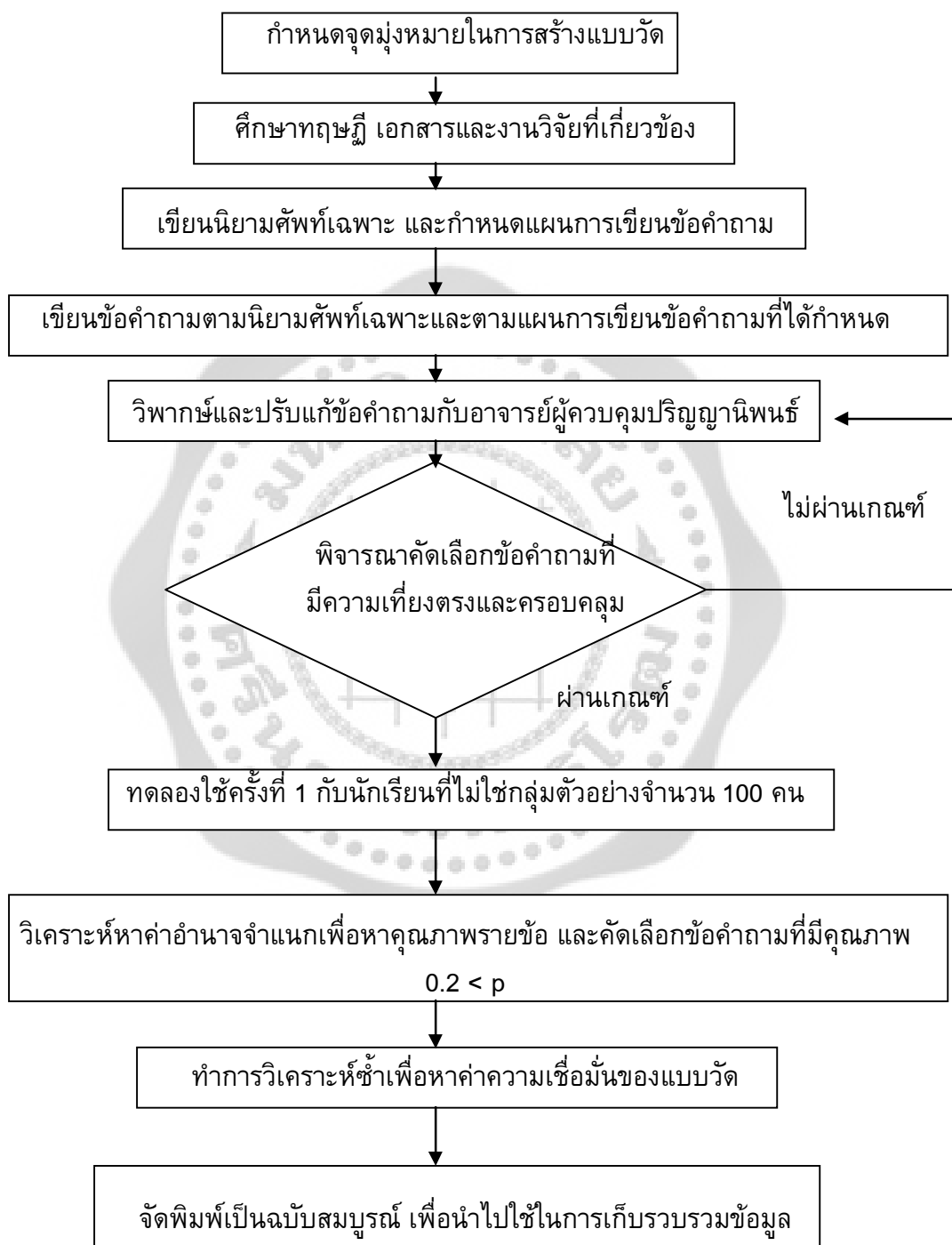
ตอนที่ 1 ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต	จำนวน	13	ข้อ
ฉบับที่ 2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ	จำนวน	11	ข้อ
ฉบับที่ 3 แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์	จำนวน	12	ข้อ
ฉบับที่ 4 แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง	จำนวน	14	ข้อ
ฉบับที่ 5 แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	จำนวน	14	ข้อ
ฉบับที่ 6 แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน	จำนวน	12	ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความสามารถในการจัดการ	จำนวน	8	ข้อ

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ดังนี้

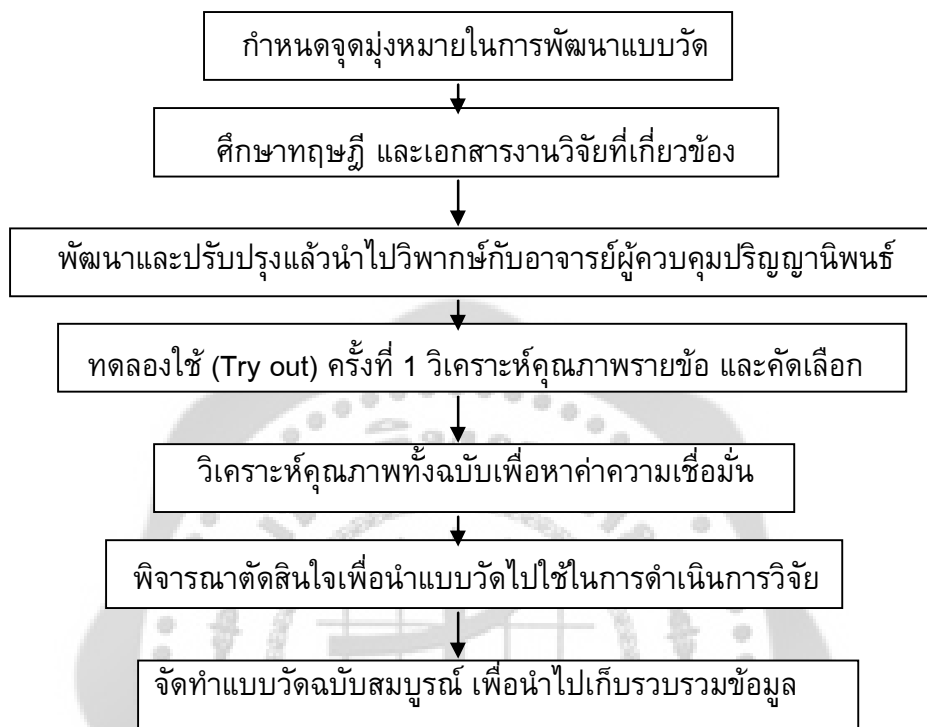
ภาพประกอบ 2 ลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการ

จากภาพประกอบ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการโดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 1.กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการ
- 2.ศึกษานิยาม แนวคิดหลักการจัดการของ ฟาโยล (Fayol's General Principles of Management) เอกสารของกรมวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด
- 3.เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและเขียนนิยามตามลักษณะที่วัดความสามารถในการจัดการ
- 4.สร้างข้อคำถามของแบบวัดความสามารถในการจัดการให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการตามแนวคิดของกรมวิชาการ (2543 : 20-21) โดยมีคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลงานและการปรับปรุงงาน จำนวน 13 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสถานการณ์
- 5.นำแบบวัดที่สร้างในข้อ 4 ให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิตตรวจสอบข้อคำถาม เพื่อให้มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมโครงสร้างทฤษฎี
- 6.นำแบบวัดในข้อ 5 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของแบบวัดกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด พบว่าข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of consistency) อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ได้แบบวัดความสามารถในการจัดการจำนวน 13 ข้อ
- 7.นำแบบวัดที่ได้จากข้อ 6 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย จำนวน 35 คน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ จำนวน 35 คน และโรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (r Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .240 - .680
- 8.หลังจากคัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ซ้ำ (Reanalysis) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบวัดความสามารถในการจัดการมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .626
9. จัดเตรียมแบบวัดฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยมีขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการพัฒนาและการหาคุณภาพของแบบวัดปัจจัยบางประการ และทักษะพื้นฐานในการทำงาน

จากภาพประกอบ 3 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบวัดปัจจัยบางประการ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง และแบบวัดทักษะพื้นฐานในการทำงาน ได้แก่ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบวัด
2. ศึกษานิยาม แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบวัด
3. นำแบบวัดทั้งหมดมาปรับปรุงในเรื่องของภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งประกอบด้วย

3.1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามวัดลักษณะมุ่งอนาคต ของ ละออ แก้วสุวรรณ (2547 : 130) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 4.78 ถึง 12.33 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .85 จำนวน 20 ข้อ มี

ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 3 ระดับ คือ จริง จริงเป็นบางครั้ง และไม่จริงเลย ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ตั้งไว้ จนได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และปรับให้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริง ก่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ก่อนข้างไม่จริง และไม่จริงเลย แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพด้านความเชื่อมั่น

3.2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ของ สุภิญญ์ เลี้ยววนิชย์ แก้วสุวรรณ (2545 : 81-82) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 9.07 ถึง 16.05 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93 จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 4 ระดับ คือ 3 2 1 0 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ตั้งไว้ จนได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และปรับให้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริง ก่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ก่อนข้างไม่จริง และไม่จริงเลย แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพด้านความเชื่อมั่น

3.3 แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามวัดมนุษยสัมพันธ์ ของ ละออ แก้วสุวรรณ (2547 : 126) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 3.55 ถึง 10.04 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .79 จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 3 ระดับ คือ จริง จริงเป็นบางครั้ง และไม่จริงเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ตั้งไว้ จนได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และปรับให้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริง ก่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ก่อนข้างไม่จริง และไม่จริงเลย แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพด้านความเชื่อมั่น

3.4 แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ของ สิทธิพงษ์ สุพรหม (2549 : 162-163) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง .37 ถึง .62 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .79 จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริงมาก จริงค่อนข้างมาก จริงปานกลาง จริงค่อนข้างน้อย และจริงน้อยหรือไม่จริงเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ตั้งไว้ จนได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และปรับให้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริง ก่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ก่อนข้างไม่จริง และไม่จริงเลย แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพด้านความเชื่อมั่น

3.5 แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของ จำเนียร นนทมิตร (2547 : 84-87) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 4.78 ถึง 12.33 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8 จำนวน 60 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ ปฏิบัติ

บ่อยมาก ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ตั้งไว้ จนได้ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และปรับให้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริง ก่อนข้างจริง จริงเป็น บางครั้ง ก่อนข้างไม่จริง และไม่จริงเลย แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพ ด้านความเชื่อมั่น

3.6 แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบ วัดความขยันหมั่นเพียร ของ ชัชสินี จุงพิวัฒน์ (2547 : 105-107) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 1.77 ถึง 8.01 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .84 จำนวน 37 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริง น้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ตั้งไว้ จนได้ข้อ คำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และปรับให้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ จริง ก่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ก่อนข้างไม่จริง และไม่จริงเลย แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพ รายข้อและคุณภาพด้านความเชื่อมั่น

4. วิพากษ์และปรับแก้ข้อคำถามกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ข้อคำถามมี ความเที่ยงตรงและครอบคลุมตามโครงสร้าง

5. นำแบบวัดจากข้อ 4 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาคร วิทยาลัย จำนวน 35 คน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ จำนวน 35 คน และ โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย จำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (r Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป พร้อมทั้งพิจารณาถึงความ ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ ปรากฏว่า ได้จำนวนแบบวัดดังนี้

5.1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 13 ข้อ มีค่าดัชนีอำนาจจำแนกอยู่ ระหว่าง .474 - .731

5.2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน 11 ข้อ มีค่าดัชนีอำนาจจำแนกอยู่ ระหว่าง .420 - .681

5.3 แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 12 ข้อ มีค่าดัชนีอำนาจจำแนกอยู่ ระหว่าง .253 - .485

5.4 แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง จำนวน 14 ข้อ มีค่าดัชนีอำนาจ จำแนกอยู่ระหว่าง .279 - .708

5.5 แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ มีค่าดัชนี อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .235 - .669

5.6 แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน จำนวน 12 ข้อ มีค่าดัชนีอำนาจ จำแนกอยู่ระหว่าง .246 - .680

6. หลังจากคัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งให้ผลดังนี้

6.1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต มีค่าความเชื่อมั่น .899

6.2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ มีค่าความเชื่อมั่น .877

6.3 แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์ มีค่าความเชื่อมั่น .753

6.4 แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น .832

6.5 แบบวัดการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่น .857

6.6 แบบวัดความขยัน อดทน มีค่าความเชื่อมั่น .908

7. จัดเตรียมแบบวัดฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตัวอย่างแบบวัด

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความในช่องซ้ายมือทีละข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงหรือสอดคล้องกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยที่

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นประจำ
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
จริงเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นบางครั้ง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนบ้างเป็นบางครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเท่าใดนักหรือไม่ตรงเลย

ฉบับที่ 1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	แม้ยากจะออกไปเที่ยวกับเพื่อนข้าพเจ้าก็จะทำการบ้านให้เสร็จก่อน					
00	เพื่อฝึกนิสัยความรับผิดชอบ ข้าพเจ้าจึงมาเรียนหนังสือทุกวัน					

ฉบับที่ 2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	ข้าพเจ้ายินดีรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ต้องการ					
00	ข้าพเจ้ามักเสนอความคิดใหม่ ๆ ให้เพื่อน ๆ ช่วยกันพิจารณาในการทำกิจกรรมกลุ่ม					

ฉบับที่ 3 แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	ข้าพเจ้าทักทายเพื่อน ๆ ทุกครั้งที่พบกัน					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อมีเพื่อนโต้แย้งข้าพเจ้า					

ฉบับที่ 4 แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	ผู้ปกครองแนะนำการจัดตาราง กิจกรรมประจำวันและการอ่านหนังสือแก่ข้าพเจ้า					
00	ผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเห็นดีเห็นชอบจากการเรียน					

ฉบับที่ 5 แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นข้าพเจ้าสังเกตเห็นปัญหาและตระหนักในปัญหานั้นๆว่ามีสาเหตุมาจากสิ่งใด					
00	ข้าพเจ้ายึดหลักการทำงานแบบประชาธิปไตย คือช่วยกันวางแผนและหาทางแก้ปัญหา					

ฉบับที่ 6 แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกวิชา โดยไม่ขาดเรียนถ้าไม่จำเป็น					
00	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายการเรียนทุกวิชา					

เกณฑ์การให้คะแนน

<u>ระดับการปฏิบัติ/ ความคิดเห็น</u>	<u>ข้อความทางบวก</u>	<u>ข้อความทางลบ</u>
จริง	5 คะแนน	1 คะแนน
ค่อนข้างจริง	4 คะแนน	2 คะแนน
จริงเป็นบางครั้ง	3 คะแนน	3 คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่จริงเลย	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:8)

1. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 13 ข้อ คะแนนเต็ม 65 คะแนน

<u>คะแนนเฉลี่ย</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
58.51 - 65.00	มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับมากที่สุด
45.51 - 58.50	มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับมาก
32.51 - 45.50	มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง
19.51 - 32.50	มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับน้อย
13.00 - 19.50	มีลักษณะมุ่งอนาคตในระดับน้อยที่สุด

2. แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน 11 ข้อ คะแนนเต็ม 55 คะแนน

<u>คะแนนเฉลี่ย</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
49.51 - 55.00	มีลักษณะความเป็นผู้นำในระดับสูงที่สุด
38.51 - 49.50	มีลักษณะความเป็นผู้นำในระดับสูง
27.51 - 38.50	มีลักษณะความเป็นผู้นำในระดับปานกลาง
16.51 - 27.50	มีลักษณะความเป็นผู้นำในระดับต่ำ
11.00 - 16.50	มีลักษณะความเป็นผู้นำในระดับต่ำมาก

3. แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน

<u>คะแนนเฉลี่ย</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
54.01 - 60.00	มีความมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูงที่สุด
42.01 - 54.00	มีความมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับสูง
30.01 - 42.00	มีความมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
18.01 - 30.00	มีความมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับต่ำ
12.00 - 18.00	มีความมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

4. แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง จำนวน 14 ข้อ คะแนนเต็ม 70 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
63.01 - 70.00	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด
49.01 - 63.00	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองในระดับมาก
35.01 - 49.00	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองในระดับปานกลาง
21.01 - 35.00	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองในระดับน้อย
14.00 - 21.00	มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองในระดับน้อยที่สุด

5. แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 14 ข้อ คะแนนเต็ม 70 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
63.01 - 70.00	มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากที่สุด
49.01 - 63.00	มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก
35.01 - 49.00	มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับปานกลาง
21.01 - 35.00	มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับน้อย
14.00 - 21.00	มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับน้อยที่สุด

6. แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน จำนวน 12 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
54.01 - 60.00	มีคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ในระดับมากที่สุด
42.01 - 54.00	มีคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ในระดับมาก
30.01 - 42.00	มีคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ในระดับปานกลาง
18.01 - 30.00	มีคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ในระดับน้อย
12.00 - 18.00	มีคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้ว **กากบาท** ลงในข้อที่ตรงกับ
การปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามสถานการณ์วัดความสามารถในการจัดการ

กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ ครูแบ่งกลุ่มพานักเรียนไปศึกษาแหล่ง
การเรียนรู้ในชุมชน เช่น ป่าชายเลน วัดวาอาราม สถานที่สำคัญๆ เป็นต้น
โดยครูให้แต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการแหล่งการเรียนรู้ที่สนใจกลุ่มละ 1 เรื่อง

0. ในการศึกษาแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนนักเรียนจะแบ่งหน้าที่อย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุด

- ก. หัวหน้ากลุ่มมอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่มทำ
- ข. แบ่งหน้าที่กันทำ
- ค. ต่างคนต่างทำ

00. ถ้าสมาชิกในกลุ่มจดบันทึกข้อมูลการสำรวจได้ตรงกัน จะมีผลต่อข้อมูลอย่างไร

- ก. ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- ข. ได้ข้อมูลที่หลากหลาย
- ค. ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

000. ถ้าผลการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของนักเรียน พบว่า สภาพชุมชนขาดความอุดมสมบูรณ์นักเรียนควรจะทำอย่างไร

- ก. นำผลการสำรวจมาเป็นหัวข้อโครงการที่จะศึกษาต่อไป
- ข. รณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อม
- ค. รายงานผลการสำรวจให้ชุมชนทราบ

เกณฑ์การให้คะแนน

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>คะแนน</u>
ถูกต้องที่สุด	3
ถูกต้องรองลงมา	2
ถูกต้องน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแปลความหมาย

แบบวัดความสามารถในการจัดการ จำนวน 8 ข้อ คะแนนเต็ม 24 คะแนน

<u>คะแนนเฉลี่ย</u>	<u>การแปลความหมาย</u>
18.68 - 24.00	มีความสามารถในการจัดการในระดับมากที่สุด
13.34 - 18.67	มีความสามารถในการจัดการในระดับปานกลาง
8.00 - 13.33	มีความสามารถในการจัดการในระดับน้อย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

2. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาและนัดหมายวันเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล

3. จัดเตรียมแบบวัดที่จะใช้ในการวิจัยโดยเตรียมให้มากกว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ

10

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองเพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด การเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2552 - 20 กุมภาพันธ์ 2552

5. ตรวจสอบแบบวัดที่ไม่สมบูรณ์ออก และได้แบบวัดทั้งสิ้น 387 ชุด แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

6. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนแบบวัด ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองกับทักษะพื้นฐานในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสาครวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว:MMR (Multivariate Multiple Regression)

3. การศึกษาคำนวณน้ำหนักของความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การหาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score Weight)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) ของแบบสอบถามโดยการพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 166)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 X แทน คะแนนของข้อคำถาม
 Y แทน คะแนนผลรวม ของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทุกข้อ

1.3 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient-) ของครอนบัค (Crobach) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 220)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ
 S_x^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

1.4 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (Standard Error of Measurement)
(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 242)

$$SE_M = S_x \sqrt{1 - r_{tt}}$$

เมื่อ SE_M แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
 S_x แทน คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัด
 r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

1.5 สัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation) (กัลยา วานิชย์บัญชา .2546 : 130)

$$C.V. = \frac{S}{\bar{X}}$$

เมื่อ C.V. แทน สัมประสิทธิ์การกระจาย
 S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยข้อมูล

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (SE_M)

2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว:MMR (Multivariate Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Stevens. 1922:131)

2.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR)ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 23 – 25)

$$\Lambda = \frac{|\hat{\Sigma}|}{|\hat{\Sigma}_0|}$$

เมื่อ Λ แทน เกณฑ์อัตราส่วนไคลลิฮูด (Wilks's Lambda)
 $\hat{\Sigma}_0$ แทน ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance–Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Errors) ภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ (H_0)
 $\hat{\Sigma}$ แทน ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม (Variance–Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Errors) ภายใต้สมมติฐานแย้ง (H_1)

2.2.2 สถิติเอฟของราวี (Rao's F statistics) หรือ “ราวี-เอฟ” (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 24)

$$F = \frac{1 - \Lambda^{1/s}}{\Lambda^{1/s}} \cdot \frac{ms + 1 - qp/2}{qp}$$

เมื่อ	F	แทน	สถิติเอฟของราวี
s	แทน	$\sqrt{(p^2 q^2 - 4)/(p^2 + q^2 - 5)}$	
m	แทน	$ ne - (p + 1 - q)/2 $	
p	แทน	จำนวนตัวแปรตาม	
q	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ	
ne	แทน	องศาความเป็นอิสระของค่าผิดพลาด	

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 85)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของ X กับ Y
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540: 250)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที
-------	---	-----	-------------------

r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร (Pedhazur. 1997: 104)

$$R_{Y.12...K} = \sqrt{\beta_1 r_{Y1} + \beta_2 r_{Y2} + \dots \beta_K r_{YK}}$$

เมื่อ $R_{Y.12...K}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง K
$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_K$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง K
$r_{Y1}, r_{Y2}, \dots, r_{YK}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึง K กับตัวแปรเกณฑ์ Y
K	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2.6 ทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณโดยสูตร F-test (Pedhazur.1997: 105)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2)(N - k - 1)}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าการจำแนกแบบ F
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2.7 หาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระโดยใช้สูตร (Pedhazur.1997: 103)

2.7.1 หาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score Weight)

$$b_j = \beta_j \frac{S_Y}{S_j}$$

เมื่อ b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนดิบ
β_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S_Y	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม
S_j	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรอิสระตัวที่ j

2.7.2 ทดสอบนัยสำคัญของค่าทำนายนัยสำคัญ โดยใช้สูตร t-test

$$t_j = \frac{b_j}{SE_{b_j}} ; df = N - k - 1$$

เมื่อ t_j	แทน	การแจกแจง t ของค่าทำนายนัยสำคัญของตัวที่ j
b_j	แทน	ค่าทำนายนัยสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนดิบ
SE_{b_j}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าทำนายนัยสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ j
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2.7.3 ค่า Adjusted R^2 โดยใช้สูตร (Pedhazur. 1997: 208)

$$\hat{R}^2 = 1 - \left(1 - R^2\right) \frac{N-1}{N-k-1}$$

เมื่อ $\hat{R}^2$	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติการแจกแจง t
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

X1	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคต
X2	แทน	ลักษณะความเป็นผู้นำ
X3	แทน	ความมีมนุษยสัมพันธ์
X4	แทน	การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง
Y1	แทน	ความสามารถในการจัดการ
Y2	แทน	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
Y3	แทน	คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยแบบสอบถาม
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม
SE _b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของตัวแปรแต่ละด้าน
SE _M	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
r_{ii}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t- distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F- distribution)
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
$\hat{R}^2$	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted of R^2)
$\wedge$	แทน	ค่าวิลคส์แลมดา (Wilks' Lambda)
P	แทน	ความน่าจะเป็น
k	แทน	คะแนนสูงสุดทั้งฉบับของแบบสอบถาม
c.v.	แทน	สัมประสิทธิ์การกระจาย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน
3. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยแต่ละด้านกับความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัด

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต (X1) ลักษณะความเป็นผู้นำ (X2) ความมีมนุษยสัมพันธ์ (X3) การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (x4) ความสามารถในการจัดการ (Y1) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Y2) และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน (Y3) มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าความ เชื่อมั่น (r_{tt}) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (SE_M) ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 สถิติพื้นฐานของปัจจัยแต่ละด้านกับทักษะพื้นฐานในการทำงาน

ตัวแปร	k	$\bar{X}$	S	c.v	r_{tt}	SE_M	แปล ความหมาย
ลักษณะมุ่งอนาคต (X1)	13	47.77	8.75	18.31	.899	.44	มาก
ลักษณะความเป็นผู้นำ(X2)	11	38.57	6.69	17.34	.877	.34	สูง
ความมีมนุษยสัมพันธ์ (X3)	12	45.20	6.10	13.49	.753	.31	สูง
การส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้ปกครอง(X4)	14	52.78	9.26	17.54	.832	.47	มาก
ความสามารถในการจัดการ (Y1)	8	19.38	2.96	15.27	.857	.15	มากที่สุด
ความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น (Y2)	14	51.41	7.89	15.34	.908	.40	มาก
คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน (Y3)	12	45.39	7.83	17.25	.626	.40	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า

กลุ่มตัวแปรอิสระของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 52.78$) รองลงมาตามลำดับคือ ลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 47.77$) ความมีมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 45.20$) และลักษณะความเป็นผู้นำมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 38.57$)

กลุ่มตัวแปรตาม เรียงตามลำดับคือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 51.41$) คุณลักษณะด้านความขยัน อดทนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 45.39$) และความสามารถในการจัดการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 19.38$)

เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย มีค่าอยู่ระหว่าง 13.49 – 18.31 โดยลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมากที่สุด แสดงว่ามีการกระจายของคะแนนมากที่สุด

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการจัดการความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต (X1) ลักษณะความเป็นผู้นำ (X2) ความมีมนุษยสัมพันธ์ (X3) และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (X4) กับความสามารถในการจัดการ (Y1) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Y2) และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน (Y3) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3
X1	1.000	.593**	.445**	.467**	.191**	.615**	.650**
X2		1.000	.501**	.445**	.138**	.642**	.599**
X3			1.000	.498**	.178**	.645**	.559**
X4				1.000	.164**	.525**	.533**
Y1					1.000	.292**	.192**
Y2						1.000	.688**
Y3							1.000

จากตาราง 4 พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับ ความสามารถในการจัดการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ปัจจัยด้านลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

การศึกษาสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR) ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

เนื่องจากตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) โดยการทดสอบจากค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระตัวใดมีค่าน้อยจนเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้น มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่นมาก (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2548 : 370) และทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งหากพบว่าค่า VIF เกิน 10 ถือว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันหรือเกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่า Tolerance และ VIF เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ลักษณะมุ่งอนาคต (X1)	.58	1.70
ลักษณะความเป็นผู้นำ(X2)	.56	1.75
ความมีมนุษยสัมพันธ์(X3)	.64	1.55
การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง(X4)	.65	1.50

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระมีค่าตั้งแต่ .56 - .65 ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูง แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย และเมื่อพิจารณาค่า VIF มีค่าตั้งแต่ 1.50 – 1.75 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย ผลที่ได้จากค่า Tolerance และ VIF ให้ผลสอดคล้องกัน จึงสรุปได้ว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม จึงได้ทำการวิเคราะห์ Wilk's Lambda (Λ) เพื่อหาว่ากลุ่มตัวแปรอิสระกับกลุ่มตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยสถิติเอฟ (F - test) เมื่อพบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว

จึงทำการวิเคราะห์ต่อเนื่องด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยแยกวิเคราะห์ทีละตัวแปรตาม
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัวของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความ
ขยัน อดทน

การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรตามหลายตัว						
Multivariate Test of Significance (S=3, M=0 , N=189)						
ตัวแปรตาม	ตัวสถิติ	ค่า	Approx.F	df _{hy}	df _{err}	p
Y1,Y2,Y3	Pillais	.725	30.47**	12	1146	.000
	Hotellings	2.153	67.96**	12	1136	.000
	Wilk's Lambda ($\wedge$)	.306	47.18**	12	1005.68	.000
การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรตามตัวเดียว						
ตัวแปรตาม	R	R ²	$\hat{R}^2$	MS	Error MS	F
ความสามารถในการจัดการ (Y1)	.221	.049	.039	41.965	8.396	4.997**
ความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น (Y2)	.799	.607	.603	3657.686	24.709	148.029**
คุณลักษณะด้านขยัน อดทน (Y3)	.738	.545	.540	3221.455	28.132	114.511**

**P < .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 เป็นดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบตัวแปรตามหลายตัว ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 พบว่า
ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตามสามตัว (Wilk's Lambda , $\wedge$) เท่ากับ .306 ซึ่งมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 (F = 47.18, p < .01) แสดงว่ากลุ่มตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแปรตาม

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามตัวเดียว พบว่า

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความสามารถในการจัดการมีค่าเท่ากับ
.221 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความ
เป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับ
ความสามารถในการจัดการ ร้อยละ 4.9

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มี
ค่าเท่ากับ .799 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะ

ความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ร้อยละ 60.7

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน มีค่าเท่ากับ .738 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ร้อยละ 54.5

3. การศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านขยัน อดทน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ต่อจากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัวของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน (ตาราง 7) โดยทำการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน ทั้งค่า b , β และ SE_b ที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความขยัน อดทน และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า t -test ดังแสดงในตาราง 7, 8 และ 9 ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ

ตัวแปร	β	b	SE_b	t	p
X1	.126	.042	.022	1.940	.053
X2	-.013	-.006	.029	-.210	.834
X3	.097	.047	.030	1.561	.119
X4	.063	.020	.020	1.030	.303
$R = .221$	$R^2 = .049$	$\hat{R}^2 = .039$	$F = 4.997^{**}$		

$^{**} P < .01$

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 พบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 4.997$, $P < .01$) โดย

ที่ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลรวมกันต่อตัวแปรความสามารถในการจัดการร้อยละ 4.9

2. ค่าน้ำหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อตัวแปรความสามารถในการจัดการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .126 , -.013 , .097 และ .063 ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ตัวแปร	β	b	SE _b	t	p
X1	.247	.223	.038	5.921**	.000
X2	.272	.321	.050	6.415**	.000
X3	.338	.438	.052	8.480**	.000
X4	.119	.101	.034	3.031**	.003
R = .799	R ² = .607	$\hat{R}^2$ = .603	F = 148.029**		

** P < .01

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 พบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 148.029 , P < .01) โดยที่ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลรวมกันต่อตัวแปรความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ร้อยละ 60.7

2. ค่าน้ำหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อตัวแปรความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .247 , .272 , .338 และ .119 ตามลำดับ

ตาราง 9 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน

ตัวแปร	β	b	SE _b	t	p
X1	.384	.343	.040	8.540**	.000
X2	.140	.164	.053	3.071**	.002
X3	.216	.278	.055	5.046**	.000
X4	.183	.155	.036	4.337**	.000
R = .738 R ² = .545 $\hat{R}^2$ = .540 F = 114.511**					

** P < .01

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 9 พบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองกับคุณลักษณะด้านความขยัน อดทนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F = 114.511 , P < .01) โดยที่ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่งผลรวมกันต่อตัวแปรคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ร้อยละ 54.5

2. คำนวณน้ำหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อคุณลักษณะด้านความขยัน อดทนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .384 , .140 , .216 และ .183 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญในภาพรวมของการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น บทสรุปย่อในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นจะเป็นการนำเสนอการสรุปผลของการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะการทำงานพื้นฐานของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร 2. ศึกษาค่าน้ำหนักของความสำเร็จของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาครภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 387 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบวัดจำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตจำนวน 13 ข้อ แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำจำนวน 11 ข้อ แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์จำนวน 12 ข้อ แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองจำนวน 14 ข้อ แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นจำนวน 14 ข้อ และแบบวัด คุณลักษณะด้านความขยัน อดทนจำนวน 12 ข้อ โดยแบบวัดแต่ละฉบับมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับ คือ จริง ค่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นในการวัด เท่ากับ .899 , .877, .753, .832, .857 และ .908 ตามลำดับ และแบบวัดความสามารถในการจัดการแบบสถานการณ์จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นในการวัด .626

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ 20 มกราคม 2552 – 20 กุมภาพันธ์ 2552 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับ

ทักษะพื้นฐานในการทำงาน ด้วยเทคนิค การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression : MMR) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามตัวแปรเดียว (Univariate Multiple Regression : MR) ด้วยการวิเคราะห์ค่า (Wilk's Lambda , Λ) พิลไลส์ (Pillais) และโฮเทลลิง (Hotellings) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F – test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression : MMR) ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับทักษะการทำงานพื้นฐานของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยันอดทน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของทักษะการทำงานพื้นฐานของนักเรียน (Wilk's Lambda , Λ) มีค่าเท่ากับ .306 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลรวมกันต่อความสามารถในการจัดการร้อยละ 4.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลรวมกันต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นร้อยละ 60.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลรวมกันต่อคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ร้อยละ 54.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การศึกษาคำนำน้าหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กับทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

2.1 คำนำน้าหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อตัวแปรความสามารถในการจัดการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีคำนำน้าหนักความสำคัญเท่ากับ .126 , -.013 , .097 และ .063 ตามลำดับ

2.2 คำนำน้าหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อตัวแปรความสามารถในการทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .247 , .272 , .338 และ .119 ตามลำดับ

2.3 ค่าน้ำหนักความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองส่งผลต่อคุณลักษณะด้านความขยัน อดทนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .384 , .140 , .216 และ .183 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียนแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์และร่วมกันส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และพบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะการทำงานขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งสามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ด้านความสามารถในการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์และร่วมกันส่งผลต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ได้ถึงร้อยละ 60.7 และ 54.5 ตามลำดับ แต่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการได้เพียงร้อยละ 4.9 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะความสามารถในการจัดการเป็นคุณลักษณะที่ต้องอาศัยกระบวนการทำงานซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน และการเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและทักษะในการคิดมากกว่าคุณลักษณะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มุ่งเน้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่อาศัยคุณลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้สึกรับรู้ การปรับตัว และพฤติกรรมในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของตัวแปรปัจจัยที่เลือกมาศึกษาครั้งนี้คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะความเป็นผู้นำ และความมีมนุษยสัมพันธ์ จึงทำให้กลุ่มตัวแปรดังกล่าวร่วมกันส่งผลต่อตัวแปรด้านความสามารถในการจัดการค่อนข้างน้อย

ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรความมีมนุษยสัมพันธ์มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นสูงกว่าตัวแปรอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถที่จะเข้ากับผู้อื่นได้ดีและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีความหมายซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคมทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ความมีมนุษยสัมพันธ์จึงช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีมีความสามัคคีในหมู่คณะ บรรยากาศในการทำงานราบรื่น การติดต่อสื่อสารทำได้ง่ายมีผลดี

เกิดความรักใคร่ศรัทธา ช่วยเหลือและร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี (วิจิตร อาวะกุล. 2537: 3; สมพร สุทัศน์ย์. 2542: 31)

ด้านความขยัน อดทน ผลการศึกษาพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานด้านความขยัน อดทน สูงกว่าตัวแปรอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการรอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนการรับรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเองเพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมาหรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม .2520 : 35)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์และส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน มากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับบุคคลต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.1 ครูผู้สอน ครูแนะแนว และผู้ปกครอง ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นพยายามในปัจจุบัน มีการสร้างวิสัยทัศน์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค โดยที่ความพยายามนั้นต้องมาจากตนเองไม่ใช่มาจากการควบคุมจากคนอื่น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในอนาคต และเพื่อความสำเร็จในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน

1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรที่จะมีการจัดหลักสูตรที่เน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของการมุ่งไปสู่อนาคตเมื่อจบการศึกษาจะได้มีงานที่ดีและเหมาะสมกับตัวนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดอื่น ๆ ที่อาจมีความแตกต่างกัน ในด้านวัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ และเศรษฐกิจ

2.2 ควรมีการศึกษาทักษะพื้นฐานในการทำงาน กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ในรูปของการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงานตั้งแต่ในช่วงชั้นต้น ๆ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย

1. อาจารย์ ดร.ละเอียด รัชเณร์	ข้าราชการบำนาญคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. อุไร จักษ์ตรีมงคล	สำนักทดสอบทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร. มารุต พัฒนาผล	สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีค่าอำนาจจำแนก

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1.00	นำไปใช้	.563	นำไปใช้
2	1.00	นำไปใช้	.003	ตัดทิ้ง
3	1.00	นำไปใช้	.612	นำไปใช้
4	1.00	นำไปใช้	.731	นำไปใช้
5	1.00	นำไปใช้	.561	นำไปใช้
6	1.00	นำไปใช้	.595	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.502	นำไปใช้
8	0.80	นำไปใช้	.285	ตัดทิ้ง
9	1.00	นำไปใช้	.658	นำไปใช้
10	1.00	นำไปใช้	.731	นำไปใช้
11	1.00	นำไปใช้	.584	นำไปใช้
12	0.80	นำไปใช้	.586	นำไปใช้
13	0.80	นำไปใช้	.582	นำไปใช้
14	0.80	นำไปใช้	.474	นำไปใช้
15	0.80	นำไปใช้	.609	นำไปใช้

แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	0.80	นำไปใช้	.531	นำไปใช้
2	1.00	นำไปใช้	.009	ตัดทิ้ง
3	1.00	นำไปใช้	.559	นำไปใช้
4	1.00	นำไปใช้	.642	นำไปใช้
5	1.00	นำไปใช้	.604	นำไปใช้
6	1.00	นำไปใช้	.497	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.422	นำไปใช้
8	1.00	นำไปใช้	.638	นำไปใช้
9	0.80	นำไปใช้	-.145	ตัดทิ้ง
10	1.00	นำไปใช้	.681	นำไปใช้
11	1.00	นำไปใช้	.378	นำไปใช้
12	1.00	นำไปใช้	-.355	ตัดทิ้ง
13	1.00	นำไปใช้	.100	ตัดทิ้ง
14	1.00	นำไปใช้	.585	นำไปใช้
15	0.80	นำไปใช้	.420	นำไปใช้

แบบวัดความมีมนุษยสัมพันธ์

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1.00	นำไปใช้	.379	นำไปใช้
2	0.80	นำไปใช้	.253	นำไปใช้
3	0.60	นำไปใช้	.159	ตัดทิ้ง
4	0.80	นำไปใช้	.384	นำไปใช้
5	0.80	นำไปใช้	.288	นำไปใช้
6	0.80	นำไปใช้	.296	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.482	นำไปใช้
8	0.80	นำไปใช้	.240	ตัดทิ้ง
9	0.80	นำไปใช้	.500	นำไปใช้
10	1.00	นำไปใช้	.351	นำไปใช้
11	0.80	นำไปใช้	.377	นำไปใช้
12	0.80	นำไปใช้	.457	นำไปใช้
13	0.80	นำไปใช้	.485	นำไปใช้
14	0.80	นำไปใช้	.184	ตัดทิ้ง
15	1.00	นำไปใช้	.391	นำไปใช้

แบบวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1.00	นำไปใช้	.415	นำไปใช้
2	1.00	นำไปใช้	.504	นำไปใช้
3	1.00	นำไปใช้	.397	นำไปใช้
4	1.00	นำไปใช้	.124	ตัดทิ้ง
5	1.00	นำไปใช้	.630	นำไปใช้
6	1.00	นำไปใช้	.399	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.391	นำไปใช้
8	1.00	นำไปใช้	.670	นำไปใช้
9	1.00	นำไปใช้	.539	นำไปใช้
10	1.00	นำไปใช้	.541	นำไปใช้
11	0.80	นำไปใช้	.708	นำไปใช้
12	1.00	นำไปใช้	.326	นำไปใช้
13	1.00	นำไปใช้	.315	นำไปใช้
14	1.00	นำไปใช้	.371	นำไปใช้
15	0.60	นำไปใช้	.279	นำไปใช้

แบบวัดความสามารถในการจัดการ

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1.00	นำไปใช้	.141	ตัดทิ้ง
2	0.80	นำไปใช้	.256	นำไปใช้
3	1.00	นำไปใช้	.326	นำไปใช้
4	1.00	นำไปใช้	.266	นำไปใช้
5	1.00	นำไปใช้	.251	นำไปใช้
6	1.00	นำไปใช้	.283	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.350	นำไปใช้
8	0.80	นำไปใช้	.073	ตัดทิ้ง
9	1.00	นำไปใช้	.064	ตัดทิ้ง
10	1.00	นำไปใช้	.105	ตัดทิ้ง
11	1.00	นำไปใช้	-.046	ตัดทิ้ง
12	1.00	นำไปใช้	.240	นำไปใช้
13	1.00	นำไปใช้	.328	นำไปใช้

แบบวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1.00	นำไปใช้	.530	นำไปใช้
2	1.00	นำไปใช้	.669	นำไปใช้
3	1.00	นำไปใช้	.575	นำไปใช้
4	1.00	นำไปใช้	.543	นำไปใช้
5	1.00	นำไปใช้	.625	นำไปใช้
6	0.80	นำไปใช้	.629	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.423	นำไปใช้
8	1.00	นำไปใช้	.546	นำไปใช้
9	1.00	นำไปใช้	.257	นำไปใช้
10	0.80	นำไปใช้	.413	นำไปใช้
11	1.00	นำไปใช้	.523	นำไปใช้
12	1.00	นำไปใช้	.235	นำไปใช้
13	0.80	นำไปใช้	.141	ตัดทิ้ง
14	0.80	นำไปใช้	.525	นำไปใช้
15	0.80	นำไปใช้	.593	นำไปใช้

แบบวัดคุณลักษณะด้านความขยัน อุดทน

ข้อที่	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)	การพิจารณา นำไปใช้ในการ Try out	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Item – total Correlation)	การพิจารณาเมื่อ นำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1.00	นำไปใช้	.679	นำไปใช้
2	0.80	นำไปใช้	.630	นำไปใช้
3	1.00	นำไปใช้	.725	นำไปใช้
4	1.00	นำไปใช้	.523	นำไปใช้
5	0.80	นำไปใช้	.161	ตัดทิ้ง
6	1.00	นำไปใช้	.526	นำไปใช้
7	1.00	นำไปใช้	.650	นำไปใช้
8	0.80	นำไปใช้	.672	นำไปใช้
9	0.80	นำไปใช้	.640	นำไปใช้
10	0.80	นำไปใช้	.675	นำไปใช้
11	1.00	นำไปใช้	.680	นำไปใช้
12	1.00	นำไปใช้	.062	ตัดทิ้ง
13	1.00	นำไปใช้	.028	ตัดทิ้ง
14	0.80	นำไปใช้	.493	นำไปใช้
15	0.60	นำไปใช้	.246	นำไปใช้

**แบบวัดปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการทำงานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร**

คำชี้แจง

แบบวัดประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 จำนวน 76 ข้อ เป็นแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต (ข้อ 1-13) ลักษณะความเป็นผู้นำ (ข้อ 14-24) ความมีมนุษยสัมพันธ์ (ข้อ 25-36) การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง (ข้อ 37-50) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ข้อ 51-64) และคุณลักษณะด้านความขยัน อดทน (ข้อ 65-76)

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดสถานการณ์ความสามารถในการจัดการ (ข้อ 77-84) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความในช่องซ้ายมือที่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงหรือสอดคล้องกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยที่

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นประจำ
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
จริงเป็นบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นบางครั้ง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนบ้างเป็นบางครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนเท่าใดนักหรือไม่ตรงเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
1	แม้อยากจะออกไปเที่ยวกับเพื่อนข้าพเจ้าก็จะทำการบ้านให้เสร็จก่อน					
2	เพื่อฝึกนิสัยความรับผิดชอบ ข้าพเจ้าจึงมาเรียนหนังสือทุกวัน					
3	ข้าพเจ้าทำการบ้านให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อไม่ให้มีงานค้าง					
4	เพื่อให้สอบได้คะแนนดี ข้าพเจ้าจึงจัดตารางการอ่านหนังสือไว้ทุกวัน					
5	ข้าพเจ้าฝึกทำแบบฝึกหัดให้มากๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ แล้วจะสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้					
6	ข้าพเจ้าจะไม่ใช้คำพูดที่รุนแรงกับเพื่อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับเพื่อนๆ					
7	ข้าพเจ้ายอมเหน็ดเหนื่อยในการเรียน เพื่อจะได้มีงานทำที่ดีในวันข้างหน้า					
8	ข้าพเจ้าจะอาสาทำงานกลุ่มในส่วนที่เหลือ ที่แบ่งไม่ลงตัวเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม					
9	ข้าพเจ้าขยันท่องตำรา แม้จะต้องงัดดูรายการทีวีที่ชอบเพื่อให้ผลสอบออกมาดี					
10	เพื่อจะได้มีงานทำที่ดีในอนาคต ข้าพเจ้ายอมเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน					
11	ข้าพเจ้าคิดว่าจะเรียนต่อในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้					
12	เพื่อชื่อเสียงและเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ข้าพเจ้าจะพยายามเรียนหนังสือให้สูงที่สุด					
13	ข้าพเจ้าใช้ความพยายามอย่างสูงในการศึกษาค้นคว้าด้านการเรียน เพื่อทำกิจการเองเมื่อเป็นผู้ใหญ่					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
14	ข้าพเจ้ายินดีรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ต้องการ					
15	ข้าพเจ้ามักเสนอความคิดใหม่ ๆ ให้เพื่อน ๆ ช่วยกันพิจารณาในการทำกิจกรรมกลุ่ม					
16	ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นตามหลักเหตุผล จนเพื่อน ๆ ในกลุ่มยอมรับ					
17	ถ้าในกลุ่มมีความคิดที่หลากหลายข้าพเจ้าสามารถพูดให้เพื่อน ๆ เห็นด้วยกับข้อสรุปของข้าพเจ้า					
18	ข้าพเจ้าชอบคิดและทำในสิ่งที่แปลกใหม่ในทางสร้างสรรค์					
19	เมื่อมีปัญหาในการเรียน ข้าพเจ้าพยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น					
20	ข้าพเจ้าสามารถตัดสินความขัดแย้งของเพื่อนในห้องให้ยุติได้					
21	ข้าพเจ้าสามารถพูดให้เพื่อนตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกัน					
22	ข้าพเจ้าทำตามที่เคยได้ถึงแม้ได้ยินเพื่อนว่าข้าพเจ้าล้าหลัง					
23	เพื่อน ๆ ทำตาม เมื่อข้าพเจ้าเสนอแนวทางแก้ปัญหาในการทำงาน					
24	ข้าพเจ้ายิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคน					
25	ข้าพเจ้าทักทายเพื่อน ๆ ทุกครั้งที่พบกัน					
26	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อมีเพื่อนโต้แย้งข้าพเจ้า					
27	ก่อนที่จะทำอะไรลงไป ข้าพเจ้าคำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่นก่อนเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
28	ข้าพเจ้ามักอิจฉาเพื่อนที่เก่งกว่าข้าพเจ้า ในทุก ๆ ด้าน					
29	ข้าพเจ้าชอบทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ มากกว่าที่จะทำงานคนเดียว					
30	ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยเหลือเพื่อน ๆ ทั้งเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนต่างกลุ่ม					
31	ข้าพเจ้าพยายามรักษาน้ำใจของเพื่อน ๆ					
32	ข้าพเจ้าสามารถสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว					
33	ข้าพเจ้าเป็นมิตรกับเพื่อนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงฐานะ					
34	เมื่อสัญญาอะไรไว้กับเพื่อน ข้าพเจ้าจะทำตามสัญญา					
35	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในโรงเรียนให้สมาชิกในครอบครัวฟังเสมอ					
36	ข้าพเจ้าจะเดินไปทักทายเพื่อนก่อน แม้ว่าเพื่อนจะมองไม่เห็นข้าพเจ้าก็ตาม					
37	ผู้ปกครองแนะนำการจัดตารางกิจกรรมประจำวันและการอ่านหนังสือแก่ข้าพเจ้า					
38	ผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้า เมื่อข้าพเจ้าเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน					
39	ผู้ปกครองจะเตือนให้ข้าพเจ้าตั้งใจอ่านหนังสือเมื่อถึงเวลาใกล้สอบ					
40	ผู้ปกครองจะให้คำปรึกษา เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเรื่องการเรียน					
41	ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับผู้ปกครองได้ทุกเรื่อง					
42	ผู้ปกครองให้ทุนทรัพย์แก่ข้าพเจ้าในการซื้ออุปกรณ์การเรียนอย่างเพียงพอกับความจำเป็น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
43	ผู้ปกครองแนะนำการเลือกซื้อหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ข้าพเจ้า					
44	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ข้าพเจ้าชอบ					
45	ผู้ปกครองตั้งคำถามให้ข้าพเจ้าได้ฝึกการคิดวิเคราะห์					
46	ผู้ปกครองแนะนำให้ข้าพเจ้าแก้ปัญหาด้วยการคิดอย่างมีระบบ					
47	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนงานอดิเรกที่ข้าพเจ้าชอบ					
48	ผู้ปกครองกระตุ้นให้ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
49	ผู้ปกครองสนับสนุนให้ข้าพเจ้า ร่วมกิจกรรมการแข่งขันต่าง ๆ เช่น การตอบปัญหา การประกวดเรียงความ					
50	ผู้ปกครองจัดสถานที่สำหรับอ่านหนังสือและทำการบ้านให้แก่ข้าพเจ้า					
51	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นข้าพเจ้าสังเกตเห็นปัญหาและตระหนักในปัญหานั้นๆว่ามีสาเหตุมาจากสิ่งใด					
52	ข้าพเจ้ายึดหลักการทำงานแบบประชาธิปไตย คือช่วยกันวางแผนและหาทางแก้ปัญหา					
53	ข้าพเจ้ากล้าทำในสิ่งที่เพื่อนไม่กล้าทำ ถ้าสิ่งนั้นถูกต้องดีงาม					
54	ข้าพเจ้าบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
55	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในการทำงานกลุ่ม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
56	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม					
57	ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม					
58	ข้าพเจ้าแสดงความยินดีกับเพื่อนที่ได้รับคำชม					
59	ข้าพเจ้าแสดงความไม่พอใจที่เพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้าแพ้เพื่อนกลุ่มอื่น					
60	ข้าพเจ้าชวนมมาฝากเพื่อนในกลุ่ม ร่วมงาน					
61	ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเมื่ออยู่ในกลุ่ม					
62	แม้ข้าพเจ้าจะเบื่อเรื่องที่เพื่อนเล่าให้ฟังแต่ข้าพเจ้าก็ตั้งใจฟัง					
63	ข้าพเจ้าปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างสุภาพ					
64	ข้าพเจ้าให้ความสนิทสนม และการยกย่องเพื่อนทุกคน					
65	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ					
66	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกวิชา โดยไม่ขาดเรียนถ้าไม่จำเป็น					
67	ข้าพเจ้าเป็นนักเรียนทุกวิชา					
68	ข้าพเจ้าเต็มใจและอาสาที่จะช่วยเหลืองานของโรงเรียน					
69	ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ					
70	ข้าพเจ้าพยายามทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา					
71	ข้าพเจ้าควบคุมตนเอง ให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเวลา					
72	ข้าพเจ้ารับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ/ความคิดเห็น				
		จริง	ค่อนข้างจริง	จริงเป็นบางครั้ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงเลย
73	ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ย่อท้อหวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ					
74	ข้าพเจ้าไม่เกียจหรือเลียงงานของส่วนรวม					
75	แม้ว่าจะรู้สึกเบื่อหน่ายในการทำงาน ซ้ำๆ ซากๆ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ย่อท้อเพื่อทำงานให้เสร็จตามหน้าที่					
76	แม้จะทำการบ้านเสร็จแต่ก็โดนครูว่าว่าทำงานไม่เรียบร้อย ข้าพเจ้าก็จะนั่งเสียและไม่ได้อตอบ					

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้ว **กากบาท** ลงในข้อที่ตรงกับ การปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ ครูแบ่งกลุ่มพานักเรียนไปศึกษาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น ป่าชายเลน วัดวาอาราม สถานที่สำคัญๆ เป็นต้น โดยครูให้แต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการแหล่งการเรียนรู้ที่สนใจกลุ่มละ 1 เรื่อง

จากสถานการณ์ข้างต้นให้นักเรียนนำมาตอบคำถามข้อ 77-79

77. ในการศึกษาแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนนักเรียนจะแบ่งหน้าที่อย่างไร จึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุด

- ก. หัวหน้ากลุ่มมอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่มทำ
- ข. แบ่งหน้าที่กันทำ
- ค. ต่างคนต่างทำ

78. ถ้าสมาชิกในกลุ่มจดบันทึกข้อมูลการสำรวจได้ตรงกัน จะมีผลต่อข้อมูลอย่างไร

- ก. ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- ข. ได้ข้อมูลที่หลากหลาย
- ค. ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

79. ถ้าผลการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของนักเรียน พบว่า สภาพชุมชนขาดความอุดมสมบูรณ์นักเรียนควรจะทำอย่างไร

- ก. นำผลการสำรวจมาเป็นหัวข้อโครงการที่จะศึกษาต่อไป
- ข. รณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อม
- ค. รายงานผลการสำรวจให้ชุมชนทราบ

แม่ของมดเปิดร้านรับซักรีด วันหนึ่งมดช่วยแม่นำผ้าห่มที่ซักแล้วไปตากแดด ขณะที่เก็บผ้าห่ม มดสังเกตพบว่าผ้าห่มสีดำแห้งสนิทกว่าผ้าห่มสีอื่น ๆ มดจึงนำไปเล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟัง เพื่อนๆสนใจจึงได้คิดทำเป็นโครงการ “การแห้งของผ้าสี”

จากสถานการณ์ข้างต้นให้นักเรียนนำมาตอบคำถามข้อ 80-82

80.จากสถานการณ์นี้ ถ้านักเรียนเลือกทำโครงการทดลอง นักเรียนจะทำการทดลองอย่างไร

- ก. นำผ้าสีต่างๆซักและผึ่งลมบริเวณเดียวกัน
- ข. นำผ้าสีตากแดด และผ้าสีดำตากในร่ม
- ค. นำผ้าสีต่าง ๆ ซักและตากแดดบริเวณเดียวกัน

81.ในการทดลองมีการดำเนินการหลายขั้นตอนนักเรียนควรทำอย่างไร

- ก. ต่างคนต่างทำในแต่ละขั้นตอน
- ข. ช่วยกันทุกคนในทุกขั้นตอน
- ค. แบ่งกันทำคนละขั้นตอน

82. ข้อใดสรุปผลการทดลองตรงตามจุดมุ่งหมายมากที่สุด

- ก. สีของผ้ามีคุณสมบัติในการดูดความร้อนได้
- ข. ลมมีคุณสมบัติในการทำให้ผ้าแห้ง
- ค. แดดมีคุณสมบัติในการทำให้ผ้าแห้ง

ในชุมนุมพืชสมุนไพร คุณครูเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องวิธีการปลูกและดูแลพืชสมุนไพร หนูช น้อย และหน้า จึงมีความสนใจที่จะทำการสำรวจรวบรวมพืชสมุนไพรในท้องถิ่นที่น่าสนใจและนำมาจัดนิทรรศการในวันตลาดนัดชุมนุมของโรงเรียน

จากสถานการณ์ข้างต้นให้นักเรียนนำมาตอบคำถามข้อ 83-84

83. สิ่งใดที่ยืนยันได้ว่าการสำรวจพืชสมุนไพรในท้องถิ่นบรรลุเป้าหมาย

- ก. สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้จักผู้รู้ในท้องถิ่น
- ข. สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้จักพืชสมุนไพรในท้องถิ่น
- ค. สมาชิกในโรงเรียนได้รู้จักพืชสมุนไพรในท้องถิ่นของตน

84. ถ้าพืชสมุนไพรในท้องถิ่นมีมาก แต่สมาชิกในการสำรวจในกลุ่มมีไม่เพียงพอในการเก็บรวบรวม ข้อมูลได้ทันตามกำหนด นักเรียนควรทำอย่างไร

- ก. รายงานข้อมูลเท่าที่สำรวจได้
- ข. จำกัดขอบเขตในการสำรวจให้แคบลง
- ค. จ้างเพื่อนในห้องช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทัน

******ขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ช่วยตอบแบบสอบถามให้หะคะ******

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2545). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กวินทร์ ธรรมนุด. (2522). การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2540). การพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย (ระยะ 1 พ.ศ.2540). กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- . (2542ก). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย. ด้านทักษะการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- . (2542ข). ศักยภาพของเด็กไทย. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ
- . (2542ค). สรุปผลการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของเด็กไทย (โครงการการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย). กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- . (2543ก). รายงานการวิจัย เรื่องทักษะการจัดการของเด็กไทย :คุณลักษณะ พฤติกรรม และการส่งเสริม . กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- . (2543ข). การวิจัยและพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรองแก้ว สาธุสนธิ์. (2529). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเสียสละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา จังหวัดสระบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กษิมา วิริยะ. (2526). การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2535). การพัฒนาศักยภาพมนุษย์สำหรับอนาคต ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- โกศล มีคุณ. (2534). “มนุษย์สัมพันธ์”, เอกสารคำสอนนิพนธ์มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงราชบุรี.
- จงจรัส แจ่มจันทร์. (2524). การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ขนิษฐา สาลีผล . (2537). การเปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความอดทนระหว่างสถานการณ์ที่เป็นภาษากับสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ดี ถนอมคล้าย. (2539). การพัฒนาวินัยในตนเองด้านความอดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีสติปัญญาแตกต่างกันด้วยวิธีการเล่านิทานประกอบหุ่นมือโดยมีการใช้คำถามก่อนระหว่างและหลังเล่านิทาน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑาทิพย์ วีระภาค. (2529). วิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำรูญ เรืองขจร. (2543,กุมภาพันธ์). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม. วารสารวิชาการ. 3(2): 35-48.
- จำเริญ ช่างโชติและคนอื่น ๆ. (2521). ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จำเริญ นนทมิตร. (2547). การสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. สารนิพนธ์ (การวัดผลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภาควิ. (2525). บทความวิฤกษ์กระจายเสียงของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทยชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม .กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์
- ชัชลิณี จุงพิวัฒน์. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตินา แสนละมุน. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในโรงเรียนประจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร และสมหมาย เตียวกุล. (2530). รายงานการวิจัยเรื่องผลของประสบการณ์กลุ่มฝึกมนุษย์สัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติส่วนบุคคลตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก. เชียงใหม่ :

- ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. (2520). รายงานการวิจัยเรื่อง จริยธรรม
ของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แหมมณี. (2542,มีนาคม - มิถุนายน). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง:
โมเดลชิปปา. วารสารครุศาสตร์. 27(3):1-17.
- ทิตนา แหมมณี, น้อมศรี เกท และวรสุดา บุญยไวยโรจน์.(2528). การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะ
การทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วัลย์ สมแดง. (2528). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธวัชชัย ชัยจิรายกุล. (2529). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางการ
ทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2526,เมษายน-พฤษภาคม). "อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการกระทำผิด
ของเด็กวัยรุ่น," วารสารแนะแนว. 18(12): 9-14.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). พรหมแดนความรู้ด้านวิจัยและสถิติ. รวมบทความทางวิชาการของ ดร.
นงลักษณ์ วิรัชชัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ คันทะเสวี. (2528). มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน.ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทุม ศรีรักษา. (2543). " การเรียนแบบมีส่วนร่วม, " วารสารทางวิชาการ. 4(1): 50-57.
- ประทุมมาศ ตรีวิทย์. (2530). การศึกษาความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนที่มีภูมิหลัง
หลังต่างกัน . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปณิตา นิตยาพร. (2542,พฤษภาคม) "การบ้าน:วิธีการเรียนรู้ที่สำคัญ," วารสารวิชาการ.2(5):31-36
- ปิยาพร ถาวรเศรษฐ. (2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการทำโครงการกับ
ทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษากรุงเทพมหานคร . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).

- กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2535). การวิเคราะห์ข้อมูลระดับมัลติแวลูเอทในทางสังคมศาสตร์และ
พฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ 2530. (2530). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พนม ลิ้มอารีย์. (2521). กลุ่มสัมพันธ์มหาสารคาม.ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พรดี ลิ้มปรัดนากร. (2547). ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะ
ชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดุสิดาราม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเทพ ช้อยหิรัญ. (2532). ผลของกิจกรรมกลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อมนุษย์สัมพันธ์ของนิสิต
วิชาเอกการแนะแนว ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญา
ณินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา สิ้นสุวรรณ. (2527). การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย
การสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (การ
มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิศิษฐ ตัณฑวนิช; และคนอื่น ๆ. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย
ด้านทักษะการจัดการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา .
- เพ็ญแข ประจณปัจจนิก. (2526). "ลักษณะมุ่งอนาคต," เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่น
วัยรุ่นและการอบรม หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพรัตน์ ไหลไผ่ทอง. (2539). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนแบบโครงการโดยใช้
เทคนิคคิวชี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ โตเทศ. (2531, มีนาคม). "อนาคตกลุ่มประสบการณ์ที่ควรมีหลักสูตรประถมศึกษา,"
วารสารการศึกษา. 11(6): 18-21.
- มารศรี กลางประพันธ์. (2548). การพัฒนาคุณธรรมด้านความอดทน(ขันติ)ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี.ปรินญาณินพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมตตา จินดาร์ักษ์. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทาง
สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร.

- ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยงยุทธ ดลกุล. (2528, มกราคม). “คุณสมบัติที่ผู้นำที่ดีควรมี,” ประชากรศึกษา. 35(4):28-32.
- โยธิน ตันสนยุทธ์. (2525). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรียม ศรีทอง. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ละเมียด ลิ้มอักษร. (2520,พฤษภาคม). “ที่พึ่งของเด็ก,” ประชากรศึกษา. 28(10):14-21.
- วสัน ปูนผล. (2542). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางไทรวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันนิภา ล้ำเลิศศรีเทียน. (2535). *การสร้างแบบวัดความสามารถในการจัดการทางธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา สุภาพร. (2523). *วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กไทยในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาระหว่างปี พ.ศ. 2520-2522*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อวาทกุล. (2537). *เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 7 . กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์.
- วิทยา เทพยา. (2527). *เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ:แพร่พิทยา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2529). “สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,” วิทยากรกับการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศึกษานิตเทศก์, กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). “การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา,” ชุดปฏิบัติการปลูกฝังและสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมพร สุทัศน์. (2542). *มนุษย์สัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2523). *การบริหารตามสถานการณ์*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมสุดา ผู้พัฒน์ และอรรษา ธาระมัย. (2543). *รายการการวิจัยความอดทน : แหล่งที่มาและปัจจัย*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชัยศิริการพิมพ์.
- สาลี จบศรี. (2531). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม “ผิวนิราศราษฎร์บำรุง” จังหวัดปทุมธานี*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2540). *แนวทางการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถในการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.

- สิริพร ดาวัน. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จ.ลพบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธิพงษ์ สุพรหม. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการกับความสามารถในการจัดการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา วรรณบุตร. (2543). การศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ ไทยแท้. (2548). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อศักยภาพทางการพัฒนาของนักเรียนนักเรียนระดับประถมศึกษาในโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางคณิตศาสตร์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพจน์ ดวงเนตร. (2542). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม . ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ กิตตินรนนท์. (2536). ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมณทา พรหมบุญ. (2540). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี : เอส อาร์ พรินติ้ง ลิมิตเตดพาร์ทเนอร์ชิป.
- สมณทา พรหมบุญ; และคนอื่น ๆ. (2541). โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน : การปฏิรูปปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : ไอเดีย สแควร์.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2540,กันยายน). ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารการศึกษา(กทม). 20(12): 2-10.
- สุภัตรา พลอยบ้านแพ้ว. (2541). การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ของจังหวัดพิษณุโลก. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2540). จิตวิทยาทั่วไป แนวคิดและทฤษฎีขั้นมูลฐานและการประยุกต์. ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุรางค์ รุ่งเรือง. (2525). วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยเล่มละ 3-10 บาท. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

สุรพงษ์ อัมพวันวงษ์. (2537 , ตุลาคม). *วิธีสร้างความประทับใจ*. เดลินิวส์. 7(156): 15.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2527 , ตุลาคม). “*เขาสอนเด็กให้มองอนาคต*,” สารพัฒนาหลักสูตร. 31: 14-15.

สุวรรณ ปรามวิจิต. (2538). *การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่างประเทศ*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุวกิจ ศรีปัตตา. (2528). *การแบ่งความรับผิดชอบและการจัดสรรสิ่งจูงใจในการทำงานกลุ่ม*.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ; บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

โสภณ ปาพจน์. (2521). *การพัฒนาองค์การ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

อัมพร แท้เกษม. (2539). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะทางด้านมนุษยสัมพันธ์*.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อาภา ถนัดช่วง. (2521). *แนวคิดการสร้างจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

อุทัย หิรัญโต. (2526). *สารานุกรมศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ)*. กรุงเทพฯ:
ทิพย์อักษร.

อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์. (2520). *การศึกษาในอนาคต*,วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ.
11(2): 28-40.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). *ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี*. กรุงเทพฯ: ชันต้า.
6(4): 11-12.

Bennet , Margaret E.(1963). “ *Guidance and Counseling in Group*.” 2 nd. Ed.,New York,
McGraw-Hill Book Company,Inc., and Profiles. New York,Wiely.419 P.

Borman , Brunest. (1969) “ *Discussion and Group Methods : Theory and Practice* ”
New York : Harper and Row Publisher.

Button , Leslie. (1974). “ *Developmental Group Work with Adolescent* “ London :
University of London Press, Ltd.

Clarke,Jennifer Lee.(2003). *Experiential as an enable to improving conflict management
in a work team* .(online). Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/MQ78495>.

Davis, Keith. (1976). *Human Relation at Work*. 3rd ed. Tokyo : Kogasha.

Dubrin , A.T. (1918). “ *Human Relations : A job Oriented Approach*. “ Visginta : Reston
Publishing.

Fulton , P.J. (1982). “ *Exploring Human Relation*. “ Boston : Hoyghton Mifflin Co.,

- Good , Cater V. (1973). “ *Dictionary of Education* “ New York : MaGraw – Hill book Company.
- Good,Thomas L. and Others.(1990).”*Using Work Group in Mathematics Instruction, Leadership*.47(4): 56-62
- Herrold.Kennth,F.(1952). *Evaluation and Research in group Dynamics in Educational and Psychological Measurement*. English Wood Eliffs,New Jersey: Prentic-Hall : 492-504.
- Kesner, J. (1998). *The effect of secure attachment on president children’s conflict management skill*. Washington D.C. National Head Start Reserch Conference.
- Mischel , W. (1974). “ *Processes in Delay of Gratificatio*,” in L.Berkowitz (ed). *Advances in Experimental Social Psychology*. Vol.7.249-293. New York : Academic Press.
- Strang , Ruth. (1958). “ *Group Work in Education* “. New York : Harper and brothers Publishers.
- Stogdill, R.M.(1976). “ *Personal Factor Associated with Leadership* ,” *Survey of Literature in Leadership*. C.A. Gibt, Penguin Book Inc. Maryland.
- Webster.(1973).”*English Language Institute of America*,” The New Grolier Webster International. 3rd ed.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางนิภา เมฆจินดา
วันเดือนปีเกิด	6 มิถุนายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	51/1 หมู่ 1 ตำบลสามง่าม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม 73150
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครูอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนคงทองวิทยา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2544	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) วิชาเอกคณิตศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ